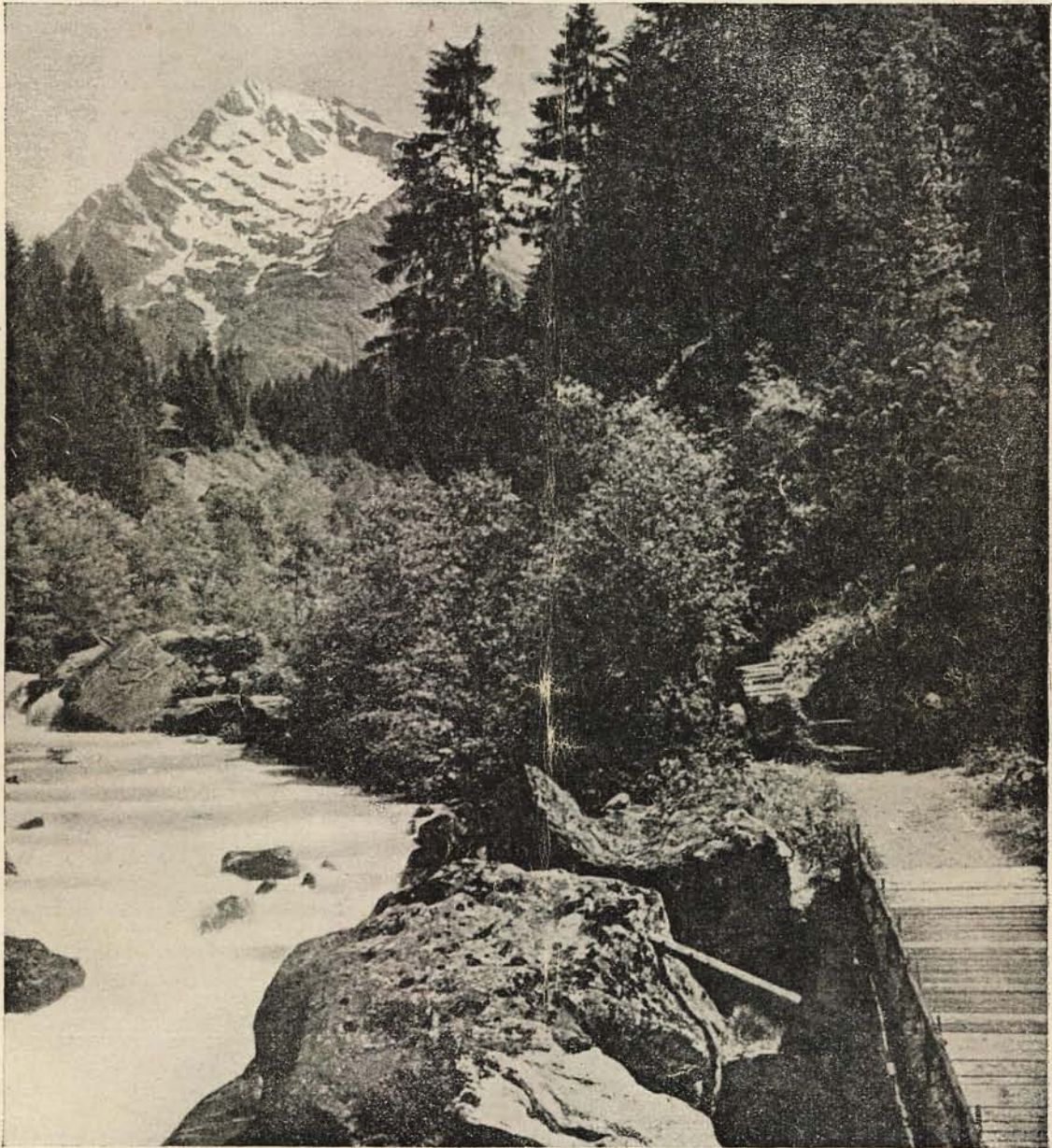

Vertroosting

EEN TIJDSCHRIFT GEGROOND OP FEITEN, HOOP EN OVERTUIGING

DE GEHEELE AARDE IS VOL VAN ZIJN HEERLIJKHEID.

Jesaja 6 : 3; Elberfelder Bijbel.

„Vertroosting” wordt in alle werelddeelen gelezen.

Verschijnt maandelijks

Nr. 109

September 1945

INHOUD

Iets om over na te denken	2	Een sensationeele ontdekking	
Een moderne stad in de Jungle	2	De Ark van Noach is gevonden	17
Het Congres van Jehova's getuigen te Amsterdam op 5 Aug. 1945	3	Eén Brief	19
Echte redacteuren noodig	10	Harmonie	20
Kennisgeving	11	Feiten achter prikkeldraad	23
Van alles wat	11	Voor Uw gezondheid	28
Vrede	12	Insiputen of inenten?	28
De Lichtdrager	13	Bestaat er voor het nationaliteiten en rassen-vraagstuk een ideale oplossing?	29
Herdershoekje	15	Vraag en Antwoord	31

IETS OM OVER NA TE DENKEN

De meeste mensen weten in het geheel niet, hoe mooi de natuur is en hoeveel pracht zich in de kleinste dingen zooals een bloem, een steen, een boom-schors of een berkenblad openbaart. De volwassen menschen, die zakelijke en andere zorgen hebben en met duizenden kleinigheden geplaagd zijn, verliezen langzamerhand de belangstelling voor deze rijkdommen, die de kinderen gauw opmerken en van ganscher harte liefhebben. Het was goed, als alle menschen in dit opzicht als deze kinderen waren en zich eveneens over een berkenblad, de veeren van een pauw of de vleugels van een bonte kraai, zoo innig kunnen verheugen als over een groot gebergte of een prachtig paleis. Het kleine is net zoo min klein als het groote groot is. Er gaat een groote en eeuwige schoonheid door de geheele schepping en deze is rechtvaardig over kleine en groote dingen verdeeld.

Rilke.

EEN MODERNE STAD IN DE JUNGLE

Enkele jaren geleden is de nieuwe hoofdstad van Britsch-Rodesia, Lusaka, plechtig ingewijd geworden. Deze stad is midden in de jungle van Afrika letterlijk uit het niets ontstaan. 15 jaren geleden was hier nog het thuis van wilde dieren, totdat de regeering het besluit nam, een nieuwe hoofdstad voor Rodesia te bouwen. De vroegere hoofdstad Livingstone lag te ver in het zuiden van deze kolonie en maakte hierdoor het beheer buitengewoon moeilijk. In 1931 werd de eerste steen van de nieuwe stad gelegd. Sedert dien tijd werkte men dag en nacht tot het wonder midden in het oerwoud werkelijkheid werd. Er ontstond een heel moderne nederzetting, die nu al meer dan 20 km. breed is en mooi beplante straten bezit. Zulk een ruw gemaakte asfaltlaag bedekt den rijweg en voldoet aan de eischen van elk verkeer. De kanalisatie is eerste klas; bovendien zijn ongeveer 50 km. kabelgeleidingen. De bouwers van Lusaka zijn ervan overtuigd, dat deze comfortabele Europeesche stad midden in de jungle reeds in enkele jaren een groote rol in de ontwikkeling van het zwarte wereld-deel zal spelen.

CONSOLATION

Published every other Wednesday by
WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY, INC.
117 Adams St., Brooklyn 1, N. Y., U.S.A.

OFFICERS

President: N. H. Knorr.
Secretary: W. E. van Amburgh.
Editor: Clayton J. Woodworth.

Vijf cents per exemplaar (Engelsche uitgave).

\$ 1 per jaar in de Vereenigde Staten.

\$ 1.25 in Canada en alle andere landen.

OPMERKINGEN VOOR ABONNE'S.

Betalingen: Betaal in uw eigen belang door middel van een postwissel. Wanneer er geld in een envelop overgestuurd wordt met de gewone post en deze gaat verloren, dan kan het niet vergoed worden. Overmakingen vanuit andere landen dan die hieronder genoemd worden, kunnen gedaan worden aan het bureau te Brooklyn, maar alleen door een Internationale post-wissel.

Een Quitantie voor een hernieuwd abonnement zal alleen gegeven worden wanneer er om gevraagd wordt. **Een Bericht dat het abonnement afloopt**, zal één maand te voren, samen met het tijdschrift verzonden worden. Verlengt s.v.p. tijdig, opdat geen exemplaren verloren gaan.

Zend Adresveranderingen onmiddellijk naar ons, eerder dan naar het postkantoor. Het is goed als uw aanvraag ons minstens twee weken vóór den datum dat het tijd-

schrift wordt uitgegeven, bereikt. Zend uw oude, zowel als uw nieuwe adres. Exemplaren worden door het postkantoor aan uw nieuw adres niet verzonden, vóórdat de extra portokosten door u zijn vergoed. **Verschi-jnt** ook in Engelsch, Grieksch, Portugeesch, Spaansch, Ukraïnisch, Zweedsch, Noorsch, Duitsch en Fransch.

BUREAUX VAN ANDERE LANDEN:

Engeland: 34 Craven Terrace, London, W. 2.
Australië: 2 Homebush Rd., Strathfield, N. S. W.
Zuid-Afrika: 623 Boston House, Cape Town.
Mexico: Calzada Melchor Ocampo 71, Mexico, D. F.
Brazilië: Rua Licinio Cardoso 330, Rio de Janeiro.
Argentinië: Calle Honduras 5646-48, Buenos Aires.

Ingeschreven als bijkantoren te Brooklyn, N. Y. volgens de Wet van 3 Maart 1879.

VERTROOSTING.

Uitgegeven door:

WATCH TOWER BIBLE EN TRACT SOCIETY

Te verkrijgen bij: Ceintuurbaan 249, Amsterdam

Nederland: „Watch Tower” Postbox 5021, Amsterdam, alsook bij alle groepen van „Jehova's Getuigen”.

België: „Watch Tower”, Julien Dillenplaats 2. St. Gillis, Brussel.

Prijzen:

Nederland: 1 jaar f 3.00; ½ jaar f 1.50; per exemplaar 25 cent. Giro Nr ....., Den Haag.

België: Per exemplaar Fr. 3.00.

VERTROOSTING

„OP ZIJN NAAM ZULLEN DE VOLKEN HUN HOOP STELLEN”.

Matth. 12 : 21; Kath. Bijbel.

12de Jaargang

Amsterdam, September 1945

Nr. 109

HET CONGRES VAN JEHOVA'S GETUIGEN TE AMSTERDAM OP 5 AUGUSTUS 1945

De Voorbereidingen

Toen besloten was op 5 Augustus een grotere vergadering in Amsterdam te houden, werden reeds op 7 Juli enkelen er op uitgestuurd om een geschikte zaal te huren. Verschillende gebouwen, waarin zich groote zalen bevonden, werden opgezocht. Bijna alle zalen waren echter te klein of niet meer vrij, zoodat tenslotte nog maar twee vergaderingsgebouwen overbleven, nl. het Concertgebouw voor 2000 menschen en de Apollo-hal voor 5000 personen. Ook het Concertgebouw was op dien dag al bezet, zoo bleef alleen de Apollo-hal over, die dan ook gehuurd werd. De leiding van het werk zag hierin een aanwijzing van Jehova God, dat het niet een vergadering moest worden alleen voor Jehova's getuigen uit Amsterdam en omstreken, maar voor alle Jehova's getuigen van geheel Nederland. Hoewel de vervoergelegenheden meer dan slecht waren, waren zij er toch van overtuigd, dat met den zegen en bijstand des Heeren dit de belangrijkste en grootste bijeenkomst zou worden, die Zijn getuigen in Nederland gekend hebben.

Onmiddellijk werd alles in het werk gesteld om deze vergadering of dit congres aan te kondigen. Naar alle plaatsen waar getuigen Jehova's wonen gingen uitnodigingen en programma's en verdere aanwijzingen, die hiermede in verband stonden.

Omdat dit congres 's avonds met een openbare lezing zou eindigen, werden maatregelen genomen, deze lezing wijd en zijd bekend te maken. Dit geschiedde door advertenties en door het loopen met borden. Het loopen met borden werd op de volgende wijze georganiseerd: Er werden series van vijf borden vervaardigd met de volgende opschriften:

**Uitnoodiging
tot de Lezing
in de Apollo-Hal
op 5 Augustus.**

**Openbare lezing
Jehova's Getuigen
en hun wereld-
beschouwing.**

**Waarom gemarteld
en vermoord in
gevangnissen en
concentratiekampen?**

**Jehova's Getuigen.
Wie zijn zij?
Waarom zoo
zwaar vervolgd?**

**Komt en luistert
op 5 Augustus
in de Apollo-Hal.
Aanvang 8 uur.
Geen collecte.**

De eerste ploeg van vijf Jehova's getuigen liep op een afstand van 5 meter van elkaar, vervolgens op een afstand van 100 meter weer een groep van vijf. Dergelijke ploegen liepen in Oost, West, Noord en Zuid van Amsterdam. Vóór den middag twee uur, na den middag twee uur en 's avonds twee uur. Bij de eerste bekendmaking op de studiën van Jehova's getuigen, dat er in geheel Amsterdam een volle week met borden zou worden geloopt, klonk dit velen vreemd in de ooren. Nu in eens als Zijn getuigen openlijk door de straten te trekken terwijl zij gedurende de jaren der bezetting met de grootste omzichtigheid te werk moesten gaan. Maar nadat de eerste groep op 31 Juli bij het loopen zulke mooie ervaringen opdeed, wilde niemand meer achter blijven. Wat waren dat voor ervaringen?

OPGEDANE ERVARINGEN TIJDENS HET BORDENLOOPEN

Des morgens om 10 uur werd er op het vastgestelde punt verzameld om van hieruit onze aankondigingsmarschen te beginnen. Precies om 10 uur zette zich de stoet van 10 bordenloopers op den voorgeschreven afstand in beweging in de van tevoren uitgestippelde richting. Na ongeveer een uur te hebben gelopen kwamen wij langs een centrale keuken, waarvoor zich eenige honderden menschen in een rij hadden opgesteld om hun eten in ontvangst te nemen. Nauwelijks werden deze menschen op de bordenloopers attent gemaakt of zij wijdden hun volle aandacht aan de verschillende opschriften. Uit vele monden hoorde men: „O, dat zijn die Jehova's getuigen, je weet wel, die menschen die in de brochure „De Hel van Buchenwald” beschreven zijn. Zij hebben den ondergang van Hitler aangekondigd en zijn terwille van hun geloof in concentratiekampen en gevangenssen geweest. Nergens ter wereld hebben zij medegewerkt aan het militaire apparaat.” Dit alles was voor ons een duidelijk bewijs, dat de meesten zoo langzamerhand beginnen te begrijpen, wie nu eigenlijk Jehova's getuigen zijn.

Toen wij deze centrale keuken voorbij waren, passeerden wij een gevangenkamp, waarin zich N.S.B.-ers, Hollandsche SS en leden van de S.D. bevinden. Juist zou een troep gevangenen, begeleid door eenige zwaar bewapende bewakers het kamp verlaten. Een der bewakers liep snel vooruit om den uitgang te ontsluiten, toen hij de bordenloopers gewaar werd. Dit schouwspel was ook voor den bewaker een ongewoon verschijnsel, zoodat hij nieuwsgierig de borden begon te lezen. Toen hij het tweede en derde bord, waarop stond: „Wie zijn Jehova's getuigen? Waarom gemarteld en geslagen in concentratiekampen en gevangenssen?” las, kwam er leven in hem. Hij waarschuwde zijn medebewakers en wees op de borden. Vervolgens vroeg hij aan de bordenloopers of zij zich even in een rij wilden opstellen en wel zoo, dat de borden goed leesbaar waren. Hieraan werd gaarne voldaan. De eerste gevangenen marcheerden voorbij, doch nauwelijks bevond de ongeveer 30 meter lange colonne zich recht tegenover de borden of een der bewakers commandeerde: „Halt”, liet de gevangenen met het gezicht naar de borden draaien en

sprak tot hen „misschien leeren jullie iets uit deze opschriften. Gij kunt nu lezen wat er zoo al door jullie regiem is uitgespookt". Met gebogen hoofden en beschaamde kaken moesten zij de opschriften lezen. Dit was ons wonderlijk te moede... hoe waren de rollen nu toch omgedraaid. Na 5 minuten stilzwijgend wachten trok de groep gevangenen verder, maar toen zij de tweede groep, die zich 100 meter verder opgesteld had, bereikten, herhaalde zich het spelletje. Zoo zien wij, dat de gewezen verdrukkers op deze borden hun eigen schande konden lezen en dat nog wel van een volk, dat zij met wortel en tak dachten uit te roeien, n.l. „Jehova's getuigen".

Even later moesten wij voorbij een auto-kamp der Canadeezen. Hiervoor stond een militair als schildwacht, die de oorzaak zou worden voor de volgende ervaring, die voor ons het bewijs werd, hoe Jehova's getuigen ook in Canada bekend zijn. Zoodra deze schildwacht het bord las, waarop de naam „Jehova's getuigen" stond te lezen, vergat hij zijn geheele militaire waardigheid, maakte van zijn handen een trompet en schreeuwde over de kampeerplaats: „Jehova's witnesses! Jehova's witnesses!" hierbij maakte hij de malste sprongen. Zijn kameraad aan de overzijde scheen deze klanken te hooren en kwam toesnellen om dit voor hun schijnbare wonder te aanschouwen. Nu konden wij waarnemen, dat

één volk in alle deelen der aarde hetzelfde werk verricht. Zooals in Canada wordt eveneens in dit kleine Holland Gods Koninkrijk als de eenige hoop verkondigd, tot één getuigenis voor allen.

Verdere voorbereidingen

Ook de aankleding van de zaal met span-doeken en voorzien van bijbelteksten, eischte van hen, die er mee belast waren, veel tijd en zorg. Vele kartonnen borden moesten hiervoor geschilderd worden. Een bloemist zorgde dat door bloemen en planten de zaal een fleuriger aanzien kreeg. De afdeling muziek vroeg de aandacht voor de verzorging van twee piano's. Alles kon op tijd worden aangebracht en geregeld.

Vervolgens eischte de gebiedsdienst, die de taak had, Jehova's getuigen die vóór den middag van huis tot huis wilden werken, van gebied te voorzien, de bijzondere aandacht; er werd op 2000 verkondigers gerekend, die allen van lectuur en gebied moesten worden voorzien en wel in den kortst mogelijken tijd. Voor dit doel moesten 2000 pakjes lectuur klaar gemaakt en de verschillende gebieden overgeteekend worden. Daar de meesten van buiten moesten komen en in Amsterdam geen weg wisten, moesten de Amsterdammers als gids fungereen. Dat alles ver-

eischte veel werk, en wij hebben kunnen vaststellen, dat iedereen, die er mee te maken had, zijn best gedaan heeft.

De huisvesting

Reeds eind Juli kwamen berichten binnen, waaruit bleek, dat ongeveer 2000 Jehova's getuigen reeds 4 Augustus naar Amsterdam zouden komen en 6 Augustus de terugreis aanvaardden. 250 uit Groningen, 50 uit Friesland, 150 uit de Achterhoek enz. Voor al deze mensen moest voor onderdak gezorgd worden. Eén der Jehova's getuigen werd met deze taak belast en wij zullen hem aan het woord laten:

Men heeft in Amsterdam de vreugde, eenheid en herbergzaamheid van Gods volk kunnen waarnemen, toen op de verschillende Bijbelstudiën gevraagd werd: „Wie kan eenige geloofsgenooten voor één of twee nachten herbergen?” Een ieder verklaarde zich hiertoe bereid. Maar dat was lang niet voldoende voor allen, die verwacht werden. Slechts 30 konden in hotels slapen. Goede raad was duur. Er werd besloten 40 balen stroo te koop. Nu gebeurde iets wonderbaarlijks. De zogenaamde huiskamers van Jehova's getuigen in Amsterdam werden ontruimd en men zag in verschillende straten het ongewone schouwspel, dat hier en daar op één hoog, twee hoog, of drie hoog balen met stroo werden gebracht. Alleen op deze wijze is het mogelijk gebleken, om 2000 congresbezoekers een slaappleats te bereiden.

Op 4 Augustus na den middag kwamen de eerste bussen op de Ceintuurbaan aanrijden, waar zich enkelen bevonden, die met de huisvesting in Zuid en Oost belast waren. Door middel van gidsen werden dan allen op het juiste adres gebracht. De samengestelde lijsten bewezen hierbij goede diensten; hetzelfde kan gezegd worden van de huisvesting Noord en West, alhoewel het is voorgekomen, dat bij overbelasting een kleine ophooping zich voordeed. Bij het Centraal Station en aan de IJkade waren Jehova's getuigen gepost, voorzien van borden met het opschrift „Jehova's getuigen”, om de verschillende aankomenden die per trein of per boot gekomen waren, te ontvangen en hen door middel van gidsen naar hun verblijven te brengen. Veel werk werd verzet, doordat er enkele auto's ter beschikking stonden, die vooral ouderen en zwakken naar hun slaappleatsen brachten.

Tot laat in den nacht, ja tot vroeg in den ochtend vond er een toevoer van congresdeelnemers plaats, die allen ondergebracht konden worden.

Enkele geloofsgenooten hadden 10-20 slapers in hun woning, ja er waren er, die hun bedden afstonden aan de zwakken en ouden of aan hen, die een lange en vermoeiende reis achter den rug hadden. Waarlijk het was één volk. Ook de velen, die onderdak ontvingen, hadden vreugde en wisten hun slaappleatsen te waardeeren, wetende hoeveel moeite en inspanning het gekost heeft, hun een slaappleats te bereiden. Men had elkaar overal veel te vertellen en er heerschte een prettige sfeer. Ja, bij het afscheid nemen hoorde men bij velen wederzijds de zucht: „Wat zijn die dagen snel voorbij gegaan”.

5 AUGUSTUS DE CONGRES DAG!

Eindelijk was de groote dag aangebroken, de dag, waar wij zoo verlangend naar uitgezien hadden. 5 Augustus, de dag van het Theocratisch Congres van Jehova's getuigen in de Apollo-hal te Amsterdam.

Om 9 uur begon een klein orkest te spelen en wel lied 267 „Roep het uit”. Na een gebed, waarin Jehova's onmisbare zegen voor dezen dag gevraagd werd, volgde een korte toespraak, waarbij nog eens het groote voorrecht naar voren kwam, dat Zijn getuigen tegenwoordig hebben, de Nieuwe Wereld te mogen aankondigen. Na lied 58 „Voorwaarts flink vooraan” gezongen en Jehova's leiding en bijstand gevraagd te hebben, trokken de verkondigers uit om „Dit Evangelie van het Koninkrijk” bekend te maken.

Om 11 uur gingen 275 doopelingen naar het Sportfondsenbad ten einde hun wijding aan Jehova en Zijn Koninkrijk te symboliseren.

Het was precies 1.30 uur, toen de groote vergadering, bestemd voor alle Jehova's getuigen in geheel Nederland, met lied 332 „Heilig, Heilig, Heilig” en gebed geopend werd. 4000 hadden aan de uitnoodiging gehoor gegeven. In de begroeting werden allen welkom geheeten en werd de aandacht gevestigd op de groote moeilijkheden, die aan dit samenzijn vooraf gegaan waren, maar die door allen gaarne doorstaan werden, omdat zij graag

allen bij deze groote gebeurtenis, waar zij jaren naar verlangd hadden, tegenwoordig wilden zijn. Ook over de moedige houding van Jehova's getuigen in de concentratiekampen werd iets gezegd, waarbij de spreker het getuigenis van een wereldschen schrijver aanhaalde, die in zijn brochure „De Hel van Buchenwald” over Jehova's getuigen schrijft. Interessant was ook de nieuwe gedachte aangaande de „grootte schare”, dat zij, die in getrouwheid vóór Armageddon sterven, een spoedige opstanding en eveneens een aandeel zullen hebben aan het vervullen der aarde met een rechtvaardig menschengeslacht. Dit was een gedachte uit het nieuwe boek „De Waarheid zal u vrijmaken”, dat op het oogenblik nog uit het Engelsch vertaald wordt en vele nieuwe en interessante gedachten bevat.

Na het zingen van lied 63 „De eer zij Jehova”, volgde de lezing van iemand, die zelf haast 4 jaar in Deutsche concentratiekampen als een getuige Jehova's vertoefd heeft. Hij verklaarde, dat deze vergadering een mijlpaal is in de geschiedenis van Gods volk in Nederland. Hij gaf een kort overzicht over de afgelopen jaren van vervolgingen en moeilijkheden en hoe Jehova Zijn volk op dezen tijd heeft voorbereid door Zijn onderwijzingen. In dit verband citeerde hij enkele paragrafen uit de maandelijksche uitgaven van „De Wachttore”, die toentertijd verschenen waren en ging op het profetische

beeld van de „Drie jongelingen in den vurigen oven” nader in. Aansluitend wees hij op het groote werk, dat nog te doen was en alleen gedaan kon worden door een volk dat in de moeilijke tijden onwankelbaar aan Jehova en Zijn geboden vastgehouden heeft.

Vervolgens hoorden wij nog enkele gedachten van een anderen spreker, die ons onderwees, dat het eten van visch niet in strijd is met Handelingen 15 : 29. Daarna volgde een pauze van 30 minuten.

Om 4.30 uur werd na 't zingen van lied 101 „Alle getrouwen” en een gebed, een brief voorgelezen van een broeder, die vroeger bij de N.S.B. behoorde, daarna echter de waarheid leerde kennen en deze politieke richting den rug toegekeerd heeft. Omdat hij dus vroeger lid van de N.S.B. was, bevindt hij zich op het oogenblik in een kamp. Hij schrijft dat niemand zich over hem bezorgd behoeft te maken, dat hij er heusch ook weer uit zal komen. Hij had nu geen tijd daarover na te denken, want hij had handen vol werk, door de andere gevangenen over Jehova en Zijn Koninkrijk in te lichten. Hierbij kwam hij in botsing met een dominee en enkele andere godsdienstaanhangers, met het gevolg, dat de Commandant zich er mee ging bemoeien. Ondanks alles gaat hij met het verkondigen van Jehova's boodschap door en heeft menig hoorend oor gevonden.

Voor een verrassing zorgde een Canadeesch soldaat, die ons door middel van een tolk vertelde, dat zijn vader in Canada reeds lang de waarheid kent en pionier is. Hij zelf toonde in het begin niet veel waardeering en zoo kwam het, dat hij als musicus in het leger ging en als zoodanig naar Londen kwam. Zijn vader stuurde hem een exemplaar van het tijdschrift „De Wachtstoren”, dat hij aandachtig bestudeerde, met het gevolg, dat ook hij de waarheid begreep. Hij stelde zich in Londen met het bureau van Jehova's getuigen in verbinding en heeft later veel nieuwe lectuur mee naar Nederland gebracht. Hij was blij deze mooie vergadering te mogen meemaken. Interessant was de beschrijving over de Theocratische cursussen in Amerika, waar in 5 maanden 400 pioniers geschoold worden en dan in staat zijn openbare lezingen te houden. Aan het eind van deze cursus vindt een examen plaats en zij, die deze cursus met goed gevolg hebben doorlopen worden naar verschillende deelen der aarde uitgezonden. Verder is er door het Wachtstoren-Genootschap in Amerika een Bijbel uitgegeven met een speciale concordantie, die voor de verkondigers een groote hulp is. Over 3 maanden zal hij den militairen dienst verlaten en pionier in Amerika worden. Ook is hij Jehova dankbaar, dat hij als musicus nooit een wapen heeft gedragen.

Na het zingen van lied 308 „Wachter zeg ons breekt de morgen” volgde de voordracht over de „Gelijkenis van den verloren zoon.” De voornaamste gedachten hieruit waren, dat de verloren zoon een beeld is van de „grootte schare”, die, na eerst geen waardeering te hebben voor Jehova's Koninkrijk en Zijn dienst, in de minderwaardigste positie geraakt en den hongerdood voor oogen ziet. Dan volgt berouw over deze verkeerde handelwijze en de terugkeer tot den Grooten Vader Jehova, waar voor iederen dienstknecht overvloed van spijs is. Deze gelijkenis laat duidelijk Jehova's oneindig geduld en lankmoedigheid zien, daar Hij de leden van de „grootte schare” met open armen ontvangt en voor hun een vreugdemaaltijd bereidt. De oudste zoon, die de gezalfde klasse of het overblijfsel voorstelt, toont eerst geen begrip te hebben tegenover Gods (zijns vaders) goedertierenheid, maar wordt dan door zijn vader uitgenoodigd, ook aan het vreugdfeest deel te nemen. Deze interessante en duidelijke

verklaring zal spoedig in het tijdschrift „De Wachtstoren” behandeld worden.

Daarna volgden de slotwoorden en verschillende mededeelingen en om 6.30 uur eindigde dit congres met lied 138 „Jehova God van Uwe macht” en het gebed, waarin wij Jehova dankten voor deze buitengewoon mooie vergadering.

Des avonds van 8—9.30 uur werd de openbare lezing gehouden: „Jehova's getuigen en hun wereldbeschouwing”, die aan duidelijkheid niets te wenschen overliet. De spreker gaf een beschrijving van de moedige houding van Jehova's getuigen, die in de oorlogsjaren geweigerd hebben iets te doen, wat ook maar in eenig opzicht met den oorlog te maken had. Zij hebben geen granaten gefabriceerd, geen bunkers en loopgraven gebouwd, maar hebben er niet tegen op gezien, als gevolg van hun weigering, in gevangenissen en concentratiekampen opgesloten te worden. Ook hebben zij het hun door God opgedragen werk, het Koninkrijk Gods aan te kondigen, ondanks verbod en vervolgingen voortgezet en hebben in de afgelopen vijf jaren alleen al hier in Nederland een miljoen stuks lectuur in het geheim gedrukt en verspreid.

Het resultaat hebben wij vanmiddag kunnen zien, toen 4000 van hen, die aan de boodschap der waarheid gehoor gegeven hadden, bijeen waren. Hoe anders was hiermee vergeleken de houding der godsdienstaanhangers die door hun geestelijke leiders verkeerd onderwezen, in geen enkel opzicht consequent konden handelen. Zij hebben allermintst reden, Jehova's getuigen te becritiseeren en als zij dit doen, doen zij dit alleen om hun eigen figuur te redden. Vervolgens werd op de politiek gewezen, die zelf zonder hoop op een

blijvenden vrede, alle mogelijke experimenten probeert. Deze voordracht eindigde met de bekendmaking van de goddelijke belofte aangaande de komst van Jehova's Koninkrijk der gerechtigheid, dat de menschen vrede, welvaart, geluk en eeuwig leven waarborgt.

Door een geweldig applaus gaven de ongeveer 3000 toehoorders hun instemming met hetgeen zij gehoord hadden te kennen. — Zoo was deze bijeenkomst zeer gezegend en diende tot een groot getuigenis voor de stad Amsterdam.

NAKLANKEN VAN HET CONGRES

De na-oorlogsche sprinkhanenplaag No. 1.

Geliefde medewerkers,

Hartelijke groeten met Job 17:9.

Hier een mooie ervaring in antwoord op de openbare vergadering van Jehova's getuigen op 5 Augustus j.l. in de Apollohal te Amsterdam, waar het onderwerp „Jehova's getuigen en hun wereldbeschouwing” werd behandeld en waarmede ontegenzeggelijk duidelijk werd, dat het voornamelijk de geestelijkheid was, die deze getuigen des Heeren het hardst bestreden en wel niet als in de dagen van Jezus (Joh. 11:47-53; Matth. 27:20). Dit hebben wij Jehova's getuigen uit de groep ..... aan den lijve ondervonden en wel op de terugreis. Na Jehova gedankt te hebben voor dit Congres, waren wij dan ook besloten onzen dank in daden om te zetten (1 Joh. 3:18). Dat hebben wij dan ook gedaan op de volgende wijze:

Van Moeder hadden wij toestemming gekregen om de borden met de verschillende opschriften mede te nemen en ze op het schip te gebruiken. Toen we dan tot den aanval op het schip overgingen om de menschen er op te wijzen, dat het Koninkrijk Gods de eenige hoop der menschheid is, was het een dominee, die dit trachtte te verhinderen, door naar den kapitein te gaan en hem te verzoeken, het werk te beletten. De kapitein ging er niet op in en ging rustig verder met kaartjes knippen; maar de dominee gaf het niet op. Hij stuurde een van de bemanning naar ons toe, die ons verzocht het werk op het schip te staken. Deze kreeg flink getuigenis en verdween weer. Wij konden ongestoord het getuigenis geven voortzetten, totdat we aan de plaats van bestemming arriveerden. In de haven was het erg druk en wij besloten boven op het dek de aandacht der menschen op Jehova's Naam en Koninkrijk te vestigen en dit slaagde dan ook geweldig. Toen wij het schip verlieten kwamen velen naar ons toe om daar iets meer van te weten en wij handelden volgens Pred. 11:1. Vervolgens zijn wij door de hoofdstraten van het betreffende plaatsje getrokken en hadden enorm succes. Overal stonden groepjes te praten, velen stapten van de fiets en zelfs vele auto's stopten, waaronder een auto met Canadeezen en politie, die ook graag iets van de waarheid wilden weten. De Canadeezen vroegen ons naar Engelsche lectuur, die wij jammer genoeg niet bij ons hadden.

Toen werden we eensklaps verrast door den dominee, die een agent van politie meebracht. Deze laatste verzocht ons het werk te staken, daar hij ons anders arresteren moest. Van alle kanten kwamen menschen bijeengestroomd, om te zien hoe dit afliep. Toen wij echter aan dezen agent vertelden, dat dit werk van het Allerhoogste Gezag namelijk van Jehova God uitgaat

en dat wij door den Bijbel volgens Handelingen 4:19, 20 en 5:29 verplicht zijn, God meer gehoorzaam te zijn dan menschen, bleek deze agent een redelijk iemand te zijn. „Ja,” zeide hij, „dan kan ik er ook niets aan doen” en ging weg. De dominee riep geërgerd: „Jullie hebben hem overbluft anders had hij jullie wel opgesloten.”

Geliefde medestrijders zoo wordt niet alleen voor ons, maar ook voor diegenen, die zoekende zijn, duidelijk, dat het de geestelijkheid is, die tracht te verhinderen, de waarheid bekend te maken (Matth. 23:13). Dat wij een belooning ontvingen voor dit getuigenis waarvoor wij al onze krachten inspanden, blijkt uit het feit dat wij bijna die 400 brochures, die wij bij ons hadden, geplaatst hebben.

Jullie medestrijders,
Jehova's getuigen.

Iemand anders schreef ons:

Onze boot vertrok Maandagmorgen van Amsterdam. Op die boot waren ongeveer duizend menschen waarvan 25 getuigen Jehova's, die het Congres bezocht hadden. Wij hadden borden bij ons waar op stond: „Wie zijn Jehova's getuigen? Waarom zoo vervolgd en gemarteld in concentratiekampen?” Enkelen hadden deze borden op hun buik en rug gehangen en daardoor de aandacht der anderen getrokken. In tijd van een oogeblik konden zij niet meer voor of achteruit vanwege de menschen, die hen omringden. De brochures werden hun als het ware uit de hand gerukt. In de plaats van bestemming aangekomen trokken wij met onze borden door de straten en kwamen hierbij langs een schuit met aardappelen, die gelost werd door gevangen N.S.B.-ers. Deze smeekten om brochures en wij gaven ze hen. Ook de bewakers namen enkele brochures in ontvangst. De schipper, die wist dat de gevangenen geen geld hadden om te betalen, gaf ons een gulden en zeide: „Zoo'n werk moet gesteund worden.”

Wij hebben dezen dag veel vreugde gehad. Dat was de Koninkrijksvreugde, die wij van het Congres meegenomen hebben.

Ontvangt de hartelijke groeten met Fil. 4:4.
jullie medestrijder,

Jehova's getuige.

Een anderen brief:

Geliefde medestrijders te Amsterdam!

Twee honderd Jehova's getuigen uit het Noorden brengen bij dezen hun Amsterdamsche metgezellen hun hartelijken en oprechten dank voor de bewezen gast-

vrijheid en liefderijke verzorging, die zij van hen mochten ontvangen tijdens hun verblijf in Amsterdam op 4, 5 en 6 Augustus ter gelegenheid van het Theocratische Congres. Dit zullen wij niet vergeten.

Met veel liefde en de allerbeste wenschen, groeten wij jullie als onze broeders en zusters met Hebr. 13: 20, 21.

Geliefde medeverbodenen in Jehova's dienst!

Na een vlot verlopen reis zijn we weer behouden thuis aangekomen. Het zij ons vergunt, om in dit schrijven Jehova God en Christus Jezus onzen dank te betuigen, voor hetgeen zij ons door middel van dit Theocratisch Congres te Amsterdam geschonken hebben. Als we bij ons werk in den wijngaard des Heeren qedurende de laatste jaren, ondanks de overvloedige zegeningen des Heeren nog iets moesten missen, dan is dat gemiste datgene geweest, dat wij Zondag j.l. zoo overvloedig hebben ontvangen. Het is haast niet mogelijk onze gevoelens in dit schrijven naar voren te brengen. Maar Jehova weet het en zal het u zeker iaten begrijpen, wat of er in onze harten en in onze gemoederen rond gaat. Harten en gemoederen, vervult van dankbaarheid jegens Jehova en Zijn Grooten Koning Christus Jezus, die het mogelijk maakten, dat wij allen konden vergaderd zijn op dit Congres. Wij zijn zoo dankbaar, zoo gelukkig en zoo blij, dat wij onze indrukken hierover alleen door deze woorden naar voren kunnen brengen, n.l. „Gode, zij dank .....

Jehova God, de Kenner der harten, moge het bevestigen. „Hier kunnen wij niet meer buiten.“ Gevoelens van heimwee vervullen ons, als wij terug denken aan het samenzijn. Moge het Jeftha's dochter over enkele weken al reeds weer vergund zijn, om met de Grootere Jeftha weer samen te mogen komen op een groot Theocratisch Congres, alwaar zij beiden vertroost en gesteund worden in hun verderen dienst voor den Heere (Richt. 11 : 29-40). Dit eerste Congres was in ieder opzicht geweldig. Na dit eerste samenzijn kan men slechts één ding doen, n.l. dankbaar zijn en den God aller genade vragen of Hij het zoo wil leiden, dat wij zeer spoedig weer allen mogen vergaderd zijn op een Theocratisch Congres. Nu volgen onze mooiste indrukken:

Ons eerste gezamenlijke gebed tot Jehova met 4000 broeders en zusters. Toen wij dan 's middags tegen 2 uur van de doopplechtigheid terug kwamen en op een afstand van een 100 meter van de Apollohal waren hoorden wij zingen. De vergadering was dus reeds weer begonnen. Hoog en verheven galmden de woorden ons tegemoet ..... „Heilig, Heilig, Heilig, O Heer

Jehova" ..... het was alsof de engelen mee aan het zingen waren, zoo prachtig klonk het gezang door de geopende ramen van het Congres-gebouw. Het was alles zoo mooi, zoo fijn, zoo verheven, dat wij aan het einde van dit dankschrijven vragen: „Geef ons gauw weer een Congres of Hoofdvergadering.“

U in het bijzonder in deze taak des Heeren rijksten zegen toegewenscht en u groetend met Ps. 122 en 123 (Kath. Bijbel).

Een groep van Jehova's getuigen in Nederland.

En als laatste een brief van één van de 275 doopelingen

Geliefde waarheids-getuigen!

Allen eerst mijn hartelijken dank, voor de fijne dag, die u mij en velen anderen, Zondag j.l. hebt bereid. Hoewel ik een ernstige keelontsteking had en in twijfel verkeerde, of ik zou komen, ben ik achteraf blij, dat ik toch maar heb doorgezet en den geheelen dag en ook 's avonds de vergadering heb bijgewoond. Wat zou die Satan gelachen hebben, als ik thuis gebleven was, daar ik besloten had mij op dien dag ook te laten dooven, wat inmiddels is geschied.

't Is voor mij een onvergetelijke genotvolle dag geweest, en mij is weer eens duidelijk geworden, dat er maar één waarheid is, dat men geen innerlijke vrede en blijdschap kan hebben, zoolang men onkundig is betreffende de groote waarheid neergelegd in Gods Woord.

Ik zie dan ook met groote innerlijke vreugde de toekomst tegemoet en het is voor mij en ik weet zeker ook voor velen anderen een stimulans geweest om het „vreemde werk“ met blijdschap voort te zetten.

Ook het groote aantal aanwezigen was een bewijs van de groeiende waarheid, ondanks alle tegenwerking in de achter ons liggende periode ondervonden. Nu wilde ik u eens vragen of de voordrachten, die op het Theocratisch Congres zijn gehouden en ook de openbare lezing, in druk zouden kunnen verschijnen, opdat wij allen genoemde voordrachten nog eens rustig zouden kunnen bestudeeren en ook zij, die door omstandigheden niet aanwezig konden zijn.

Ik besluit met u nogmaals te danken voor het organiseren van dezen fijnen dag en de gelegenheid het groeiende aantal getuigen voor den Heere te zien en de groote vreugde die er was mee te beleven.

Hartelijke groeten met Spr. 29 : 2 en 11 : 10.

Een dankbare strijder.

ECHTE REDACTEUREN NOODIG

Ondubbeltzinnig, zonder vrees bekend gemaakte meldingen zijn tegenwoordig noodzakelijker dan ooit tevoren in de wereldgeschiedenis. Het is zeker aan iedereen al opgevallen, dat de eerste stap van elken dictator en van elken tyran, er op uitgaat, de pers te knevelen. Alleen menschen, die de waarheid niet kennen laten zich onder 't juk brengen. Maar als hun de feiten openlijk voorgelegd worden, kan men erop rekenen, dat zij tot goede gevolgtrekkingen komen.

Georg H. Earl, stedehouder van Pennsylvanien.

Jezus zeide:

„Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk Mine discipelen; En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken“.

Joh. 8 : 31, 32.

KENNISGEVING

Als getuigen Jehova's zijn tengevolge der Nazi terreur, in gehoorzaamheid aan Gods geboden gearresteerd en in het kamp ter dood gebracht:

Tin Boone, v. Klaveren, H. de Groot, Jan Visser, J. Griep, Cor Fieret, Delia Rademaker.

Zij waren Gode meer gehoorzaam dan menschen. Hier vervulde zich Openbaring 2:10. Zij stierven in de rotsvaste overtuiging op een spoedige opstanding en eeuwig leven op een volmaakte aarde, in vrijheid, gerechtigheid, waarheid, gezondheid en eeuwig geluk en vrede. Jes. 2:4; 11:4-9; 65:21-25 en Micha 4:3,4. Hun geschiede naar hun geloof.

Hun medestrijders, thans in vrijheid zullen in denzelfden geest als zij doorgaan dit koninkrijk te verkondigen, totdat Jehova God het bloed Zijner knechten wreken zal. Openbaring 6:10.

Jehova's Getuigen

Groep Den Haag.

(Uit het *Nieuws Dagblad* van 's-Gravenh. 27 Juli '45).

Van alles wat

HITLER HEEFT DE VERKEERDE STER GEVOLGD

Zoals de „Nation Belge” bericht, heeft het Engelse Ministerie van Oorlog van het uitbreken der vijandelijkheden in 1939 af een astroloog in dienst gehad, die deel uitmaakte van de geallieerde oorlogsstrategie. Reden hiervoor was niet zoo zeer het feit, dat de Engelsche generale staf bijgeloovig was, maar de wetenschap, dat Hitler zich bij zijn plannen verregaand liet beïnvloeden door particuliere sterrenwiche-laars. De namen en methoden dezer mannen waren in Engeland bekend, evenals de horoscopen, die in vredetijd waren vervaardigd voor den Führer, zoodat de Britsche generale staf zich door de werkzaamheid van hun astroloog kon voorbereiden op de data, waarop grotere activiteit van Hitler te verwachten was.

Elken keer, dat men de concentratie van groote contingenten van het Duitsche leger constateerde, begon men de horoscopen na te kijken van Hitler zelf, van het Duitsche Rijk, vooraanstaande generaals en „het” leger om zoodoende te trachten de stootrichting en begindatum van het verwachte offensief vast te stellen. Deze berichten waren van groot belang voor het Hoofdkwartier, omdat men stuk voor stuk de plannen van den Führer kon bijhouden en hem zelfs vóór kon zijn.

Dit is misschien wel het toppunt van de beroemde psychologische oorlogsvoering ..... indien het Ministerie van Oorlog tenminste niet van zich af gaat bijten en bovenstaand bericht ontkent.

„Trouw” van 21-7-1945.

Wat verklaart God's Woord over de astrologie? Wij lezen in Jesaja 47:13, 14 hierover: „Gij zijt moede geworden in de veelheid uwer raadslagen; laat nu opstaan, die den hemel waarnemen, die in de sterren kijken, die naar de nieuwe manen voorzeggen; en laat ze u verlossen van die dingen, die over u komen zullen. Ziet, zij zullen zijn als stoppelen.”

GELUKWENSCH VAN MAARSCHALK MANNERHEIM AAN STALIN

Volgt Gij nog politieke leiders? Leest dan het onderstaande met aandacht en denkt erover na:

Maarschalk Mannerheim, de president van Finland, heeft in verband met de overwinning, een gelukwensch aan Stalin gezonden, waarin hij getuigde van den vasten wil om met alle kracht te streven naar een ontwikkeling van vriendschappelijke betrekkingen, geïndividueerd op het vertrouwen in de groote natuur van het Finsche volk.

Stalin antwoordde: „Ik dank U voor Uw gelukwenschen ter gelegenheid van het zegevierend einde van den oorlog tegen Hitler-Duitschland.”

„De Waarheid” van 30-5-1945.

Wat zullen de Finnen, die jarenlang tegen Rusland gevochten hebben, daarvan denken?

HET SCHAAKSPEL

*De wereldbeheerschers spelen ook schaak,
Zij doen het niet slecht, want zij doen het ook vaak.
Alleen hebben zij heel bijzondere wenschen
Zij willen slechts spelen met levende menschen.
Zoo worden millioenen, in onze dagen,
Door één zet voorgoed uit 't leven geslagen
„Och niet erg”, zeggen ze, „Het zijn maar pionnen”,
Doch door hun dood wordt 't spel meestal gewonnen.
Er zijn op het bord ook hogere heeren,
Die zich veel vrijer kunnen wenden en keeren
Omdat zij, zij zijn immers belangrijk
Onmisbaar zijn voor 't regeeren van 't aardrijk.
Maar eens zullen ZIJ mat worden gezet
Ontsnappen onmogelijk! Uit is de pret!
Een Hogere Macht zal hen dan zoo verslaan,
Dat ze voor eeuwig zullen vergaan.*

B. de Jeu.

Vervolg bldz. 22

VREDE

Jehova heeft voor alles Zijn eigen bestemden tijd. Door Zijn profeet zegt Hij, er is „een tijd van oorlog, en een tijd van vrede” (Pred. 3 : 8). In den aanstaanden grooten krijg van den Almachtigen God, zullen alle goddeloozen en tegenstanders van Zijn Koninkrijk uitgeroeid worden en dan zal er geen vijand meer zijn om oorlog te voeren. Wij lezen hierover in Spreuken 2 : 21, 22 „Want de vromen zullen de aarde bewonen, en de oprechten zullen daarin overblijven; Maar de goddeloozen zullen van de aarde uitgeroeid worden, en de trouwelozen zullen er van uitgerukt worden”. Dit is de belangrijkste voorwaarde voor een voortdurende vrede: „Hij doet de oorlogen ophouden tot aan het einde der aarde; Hij verbreekt den boog en slaat de speer in stukken; Hij verbrandt de wagens in het vuur” (Psalm 46 : 10; Herz. Vert.). Het is duidelijk, dat er geen vrede zal kunnen zijn zolang de goddelooze organisatie van Satan bestaat. God verklaart van deze goddeloozen: „Wordt den goddelooze genade bewezen, hij leert (evenwel) geene gerechtigheid, hij drijft onrecht in een gansch richtig land, en hij ziet de hoogte des HEEREN niet aan” (Jesaja 26 : 10). Het is juist de bedoeling van den oorlog van Jehova de aarde te reinigen, door haar te bevrijden van de organisatie van den Duivel. Dan zal vrede en gerechtigheid, gelijk een rivier, tot het volk toevloeien, en zij zullen verblijd zijn.

Daar hij den dag van de groote crisis ziet naderen, treedt Satan op den voorgrond met een redmiddel om de menschen te misleiden en hun zinnen van Jehova God af te keeren. Ditmaal is het een nabootsing van de vredesregeling. Het is zeker, dat Satan weet dat alle eerlijke menschen naar vrede verlangen. De staatslieden wenschen altijd te doen alsof ze voorzieningen treffen om den wil van het volk uit te voeren. Ongetwijfeld verkiezen de meeste politieke heerschers en zelfs de uitbuiters vrede te hebben. Daar zij Jehova en Zijn voornemen niet kennen, worden zij gemakkelijker door Satan misleid. Hij is de vader der leugens en een moordenaar en nimmer zal er vrede zijn, zolang hij de macht over de volken der aarde uitoefent.

Op 27 Augustus 1928 kwamen de ambassadeurs van vijftien vertegenwoordigde volken der aarde, te Parijs bijeen en ondertee-

kenden een verdrag dat genoemd wordt „Het algemeen verdrag voor de verwerping (niet meer erkenning) van den oorlog”. Beide, Japan en de Vereenigde Staten, ondertekenden toentertijd dit vredesverdrag. Later hechtten vier en veertig andere natiën hun goedkeuring aan dit verdrag.

De geestelijken van de „georganiseerde Christenheid” drongen zich op den voorgrond om deel te hebben in de bekrachtiging van dit vredesverdrag. Zij vertelden de menschen, dat het vredesverdrag een werkelijk Christelijk verdrag is. Hun doel daarmee was natuurlijk, den steun te verkrijgen van alle belijdende Christelijke menschen op aarde voor het verdrag. In geheel Amerika werden met dit doel voor oogen van de kansels vele vermaningen gepredikt en het vredesverdrag in verband met den Naam van Christus gebracht, alsof het de goedkeuring had van Christus en van God. Dit was een smakelijk bereid lokaas waarmee vele eerlijke menschen misleid en gevangen werden en dat hen er toe bracht, te gelooven dat het hun dure Christelijke plicht was de vertegenwoordigers van het volk in den Senaat der Vereenigde Staten aan te sporen het vredesverdrag goed te keuren.

Den 15den Januari 1929 vereenigde de Senaat zich met de andere „edelmogenden” van de „georganiseerde Christenheid” en nam het besluit, het vredesverdrag te bekrachtigen, aan. Twee dagen later verscheen de griffier voor de nationale uitvoerende macht en in de tegenwoordigheid van senatoren, vertegenwoordigers en anderen, werd het verdrag goedgekeurd, terwijl de camera's tikten om veel vertoon voor het volk te maken; en velen gingen met een zucht van verlichting naar huis en zeiden: „Er zal geen oorlog meer zijn”.

Vele senatoren, die voor de goedkeuring van het verdrag gestemd hadden, dachten er echter niet zoo over. Zij gaven te kennen, dat zij maar weinig vertrouwen hadden in het verdrag als middel den oorlog te voorkomen. Zij toonden hun gebrek aan vertrouwen, dat dit stuk papier den oorlog zou voorkomen, door een voorstel dat enkele dagen later werd aangenomen, waarin voorzieningen werden getroffen voor een grootere oorlogsvloot dan tot nu toe in Amerika ooit had bestaan, om

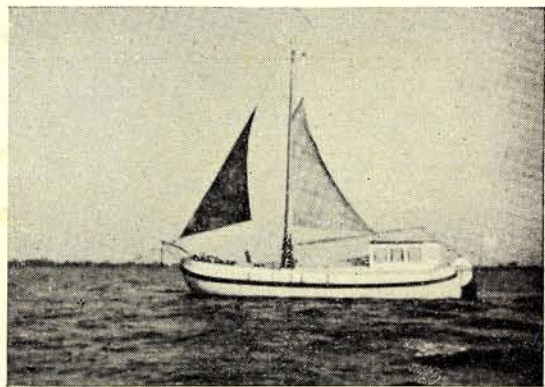
in het geval van oorlog te worden gebruikt.

Het is zeker, dat Jehova van den beginne af aan de bedriegelijke plannen kende, die Satan door zijn vertegenwoordigers, in het bijzonder het godsdienstig element, gebruiken zou, de menschen omtrent een blijvenden vrede te misleiden. Door Zijn profeet voorspelde Hij deze uiterlijke vertooning om de menschen te misleiden; „Want van hunnen kleinste aan tot hunnen grootste toe, pleegt een ieder van hen gierigheid, en van den profeet aan tot den priester toe bedrijft een ieder van hen valsheid. En zij genezen de breuk van de dochter Mijns volks op het lichtste, zeggende: Vrede, vrede, doch daar is geen vrede”. — Jer. 6 : 13, 14.

Iedereen, die ernstig nadenkt weet zeer wel, dat het stuk papier, geteekend door de volken en goedgekeurd door den Senaat van de Vereenigde Staten, den oorlog niet kan voorkomen. Alle volken, van de kleinste tot de grootste van hen, worden door begeerlijkheid

gedreven, omdat elk volk voordeelen tegenover de anderen wenschte te verkrijgen. Gods profeet verklaart duidelijk, dat de predikers en priesters en de leiders van het godsdienstig deel der organisatie valsch handelen. Met opgesmukte woorden en schijnheilige stemmen roepen zij uit: „Vrede, vrede! zie eens wat wij gedaan hebben om vrede te stichten!” en de Heere zegt: „Daar is geen vrede”.

God heeft de vernietiging van Satans organisatie bevolen en niets kan dit voorkomen. Dat de vredesbeweging een deel van Satans verleidelijk en misleidend ontwerp is, wordt verder aangetoond door de woorden van Gods geïnspireerden apostel, die omtrent den dag van de tegenwoordigheid des Heeren, waarin wij nu leven, schreef: „Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzoo zal komen, gelijk een dief in den nacht. Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede, en zonder gevaar; dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensood eene bevruchte (vrouw); en zij zullen het geens-

DE LICHTDRAGER

De foto's toonen het pionierschip „De Lichtdrager”, dat het eigendom van het Wachttoeren Bijbel en Tractaatgenootschap is en door 6-8 verkondigers bewoond werd, die voornamelijk in Friesland en Groningen met dit schip van plaats tot plaats getrokken zijn en de blijde boodschap van Gods Koninkrijk

bekend gemaakt hebben. Kort nadat de Duitschers het land waren binnengevallen, werd dit schip door de Gestapo geroofd; sedertdien hebben wij hiervan niets meer gehoord. Wie is in staat ons te helpen dit schip op te sporen? Wie heeft het misschien in den laatsten tijd ergens gezien? Inlichtingen worden gaarne aangenomen en wij zeggen bij voorbaat onzen hartelijken dank.

zins ontvlieden; Maar gij, broeders, gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zou bevangen". — 1 Thess. 5 : 2-4.

Zij, die werkelijk God gewijd zijn, zullen weten en begrijpen op welke wijze blijvende vrede zal komen en dat hij slechts komen zal na den grooten krijg van den Almachtigen God, in welken de organisatie van Satan volkomen vernietigd zal worden. Al het gepraat en lawaai en alle snoevende conferenties en vergaderingen en het prediken en aannemen van resoluties, zullen volkomen falen en geen vrede brengen. Als deze vertegenwoordigers van den vijand allen eenparig hun stem verheffen en zeggen: „Vrede, en zonder gevaar", dan zal een plotseling verderf hun overkomen.

Er zijn tegenwoordig weer miljoenen menschen, die hun hoop gevestigd hebben op 's werelds nieuwe „veiligheidsorganisatie" en gelooven, dat hierdoor de vrede gewaarborgd wordt. Wij lezen echter in de „Pen Gun" (weekblad voor de Nederlandsche strijdkrachten) van 13 Juli 1945 het volgende: „Evenmin als de oude Volkenbond bezit het nieuwe lichaam een eigendommelijk apparaat, om zijn leden *zonder aanzien des persoons*, tot de orde te roepen. Maar dat pretendeert het ook niet. Zijn statuut is zakelijk en deugdelijk: het baseert zich op de noodzaak van eensgezindheid tusschen de groote drie (bij uitbreiding tusschen de groote vijf: China en Frankrijk er aan toegevoegd). En *Stettinius, die de Ver. Staten op de conferentie van San Francisco vertegenwoordigde, bracht zulks nog eens kort en bondig naar voren: Indien een der groote mogendheden zijn toevlucht weer tot wapengeweld zou willen nemen, kan geen Veiligheidsraad en geen algemeene Assemblée daar veel tegen doen. „Dan breekt er eenvoudig een nieuwe wereldoorlog uit en heeft ook 's werelds nieuwe veiligheidsorganisatie gefaald"*. Deze verklaring van een deskundige als Stettinius, laat aan duidelijkheid niets te wenschen over.

Voor iedereen moet dit duidelijk zijn, dat er geen werkelijke vrede op aarde kan bestaan, zolang de goddeloosheid niet volkomen onderdrukt is. Zolang de ongerechtigheid heerscht, zullen sommigen bevoordeeld worden ten koste van anderen. De sterke blijft een tijdlang bestaan en valt zoodra een sterkere opstaat. Wanorde, strijd, verdrukking en moord hebben eeuwenlang onder de menschen

geheerscht, omdat Satan, de booze, de heerschappij voerde. Er moet Eén komen die grooter en sterker is dan Satan en die handelt in nauwkeurige harmonie en onder leiding van den Almachtigen God en die met vreugde de geboden van Jehova God zal gehoorzamen. Dan zal Hij in vrede en gerechtigheid de menschen tot zich trekken. Jehova heeft lang geleden door Zijn profeet de komst van Zijn Machtige voorspeld. Hij, die de vrede-stichter voor de menschen zal zijn en hun Vrede is, moet ook de Verlosser van den mensch zijn.

De God van deze wereld, Satan de Duivel, de grootste tegenstander van vrede!

Jehova bepaalde dat Zijn geliefde Zoon, de Logos, de hemelsche hoven zou verlaten en als een mannelijk kind geboren worden, dat Hij zou opgroeien tot den mannelijken leeftijd en den dood zou ondergaan om te voorzien in den loskoop prijs voor den mensch, daarna de groote Heerscher der wereld zal worden en voor eeuwig vrede onder de menschen zou vestigen. Daarom liet God, toen Jezus te Bethlehem geboren was, zoals dit door den profeet voorspeld was, dat Hij daar geboren zou worden (Micha 5 : 1), door Zijn machtigen engel van den hemel deze profetie bekendmaken: „Ziet, ik verkondig u groote

blijdschap, die al den volke wezen zal; (Namelijk) dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere". Onmiddellijk volgend op deze groote profetische aankondiging hief een heerschaar van engelen een loflied aan, dat door menschen werd gehoord; en de woorden van dit lied waren profetisch, omdat zij den dag voorspelden wanneer de menschen in vrede zouden leven en wanneer God hun vrede zou brengen door Zijn Geliefde, Die dien dag geboren werd in de stad van David. De engelen zongen: Eere (zij) God in de hoogste (hemelen), en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen". — Lukas 2 : 10-14.

Deze groote profetie moet vervuld worden en met het einde van den grooten strijd van den Almachtigen God zal zij vervuld worden. God zal strijden voor den vrede (en dan zal er voor eeuwig vrede op aarde zijn) en dit zal Hij doen door Zijn geliefden Zoon. Gelijk een dekmantel van licht zal de vrede de aarde omhullen en het welbehagen in de menschen zal blijvend gevestigd worden. Op geen andere wijze kan hij komen! Menschen, die trachten Jehova vooruit te loopen en door hun regelingen vrede willen stichten, zijn een gruwel in Zijn oog.

Na Zijn dood en opstanding verklaarde Jezus: „Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde" (Matth. 28 :18). Door Hem, Wien God gezalfd heeft, zal vrede komen

en licht en zegeningen voor de menschen, gelijk Zijn profeet lang geleden voorspelde. „Het volk dat in de duisternis wandelde heeft een groot licht gezien: zij die wonen in het land van de schaduw des doods, over hen heeft het licht geschinen. Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven: en de heerschappij zal op zijn schouder zijn: en Zijn naam zal genoemd worden Wonderbare Raadgever, De machtige God, De eeuwige Vader, De Vrededorst. Aan de vermeerdering van Zijn regeering en van den vrede zal geen einde zijn, op den troon van David en van Zijn koninkrijk om dat te ordenen, en te bevestigen met gericht en met gerechtigheid van nu aan tot in eeuwigheid. De ijver van den Heer der heirscharen zal dit doen." — Jes. 9 : 1, 5, 6; Eng. Vertaling.

Christus Jezus is de rechtmatige en rechtvaardige Bestuurder en Hij zal heerschen in gerechtigheid. De menschen zullen leeren Hem de „Wonderbare Raadgever" te noemen, omdat Hij hen op den rechten weg zal leiden. Hij is de Machtige aan Wien Jehova alle macht in den hemel en op aarde gegeven heeft; daarom is Hij „de machtige God". Hij is „de eeuwige Vader", omdat het door Hem is dat Jehova de menschen als een genadegift leven geeft zooals beschreven staat in Rom. 6 : 23 „.....maar de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen Heere".

Het Herdershoekje

ALS DE DIEF ROEPT: „HOUDT DEN DIEF !"

In de Kerkbode der Ned. Herv. Kerk te Warnsveld van 14 Juli 1945 stond de volgende waarschuwing:

Bij herhaling blijkt mij, dat er dames door de gemeente gaan, die ten doel hebben het kerkelijk leven te ondermijnen. Vriendelijk en vroom doen zij zich voor, maar het zijn wolven in schaapskleederen. Men koope geen lectuur en sta deze onruststooksters niet te woord. Dat is zonde van den tijd. Of men nu met Jehova's Getuigen" of andere dergelijke menschen te doen heeft, doet er niet toe. Men late zich niet verleiden.

Jezus verklaarde over de godsdienstige leiders in Zijn tijd, die ook alles deden, om te verhinderen, dat hun schaapjes iets over God en Zijn Koninkrijk, uit den mond van den Getrouwen en Waarachtigen Getuige Jehova's mochten hooren, het volgende: „Maar wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden, want gij sluit het Koninkrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij (daar) niet ingaat, noch degenen, die ingaan zouden, laat ingaan." - Matth. 23 : 13.

WAT NU GEEN GEESTELIJKE MEER WAAR WIL HEBBEN !

Op 23 Sept. '34 is rijksbisschop Müller op plechtige wijze geïnstalleerd. De plechtigheid begon met een vergadering in het Pruisenhuis, waarna de rijksbisschop zich, omringd door de hooge geestelijkheid, naar den Berlijnschen Dom begaf.

De rijksbisschop sprak in den Dom eenige woorden tot de gemeente. De kerk is er niet voor ons, zeide hij, doch wij zijn er voor de kerk. Na eeuwen van verdeeldheid en ontbinding in de landskerken is thans de eenheid op kerkgebied tot stand gekomen. In het eensgezinde Duitsche volk hebben wij voor alle evangelische volksgenooten een eensgezinde evangelische kerk.

De bijeenkomst werd besloten met een driewerf „Sieg Heil" op Hitler, waarna alle geestelijken het Horst Wessellied zongen.

Berl. Tageblatt" van 23-9-'34.

Ja, ja. Wiens brood ik eet, diens lied ik zing!

De menschen hebben geleerd elkaar te beoorloggen om de begeerlijkheid en het kwaad, dat door Satan den vijand in hun zinnen en harten geplant is. Als het bestuur van Christus zich over de geheele aarde zal uitstrekken, zullen de volken de waarheid leeren; zij zullen voor eeuwig ophouden zich voor den oorlog voor te bereiden en zij zullen hun oorlogswerktuigen en verdelgingsmiddelen veranderen in werktuigen, die gebruikt zullen worden om de aarde heerlijk te maken. In de profetie van Jesaja lezen wij hierover: „En Hij zal rechten onder de heidenen, en bestraffen vele volken; en zij zullen hunnen zwaarden slaan tot spaden, en hunne spiesen tot sikkelen; het (eene) volk zal tegen het (andere) volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leeren”. En de profeet Micha voegt hier nog aan toe: „Maar zij zullen zitten, een ieder onder zijnen wijnstok, en onder zijnen vijgeboom, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke; want de mond des HEEREN der heirscharen heeft (het) gesproken”. — Jes. 2 : 4; Micha 4 : 4.

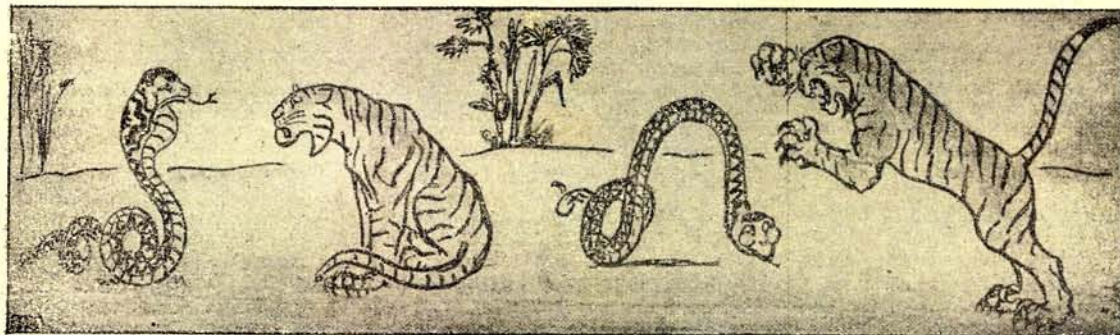
Het groote verlangen van de menschen van de natiën der aarde is naar vrede en harmonie, opdat zij tezamen zonder vrees mogen wonen. Jehova zal door Zijn eersten uitvoerenden Ambtenaar de menschen het verlangen huns harten brengen. Hij geeft hun in overweging den tijd af te wachten dat Hij Zelf handelend tegen de goddeloozen zal optreden: „Wacht op den HEERE, en houd Zijnen weg, en Hij zal u verhoogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien, dat de goddeloozen worden uitgeroeid” (Ps. 37 : 34). Gehoorzaamt Jehova's aanwijzingen en volgt Zijn geboden, laat u uitsluitend door Zijn Woord onderwijzen en onuitsprekelijke zegeningen zullen uw deel zijn: „De goeder-tierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en vrede zullen (elkander) kussen. De waarheid zal uit de aarde spruiten, de gerechtigheid zal van den hemel nederzien”. — Ps. 85 : 11, 12.

**DE VOS VERLIEST WEL ZIJN HAREN MAAR
NIET ZIJN STREKEN !**

Op 1 April telegrafeerde Paus Pius XII aan generaal Franco: „Onze harten verheffend tot den Heere, betuigen wij oprechten dank aan uwe Exellentie voor Spanje's gewenschte katholieke overwinning. Wij spreken onze bede uit dat uw meest geliefde land met nieuwe kracht de vroegere Christelijke traditie mag nastreven, die het groot maakte. Met liefhebbende gevoelens zenden wij Uwe Exellentie en het geheele edele Spaansche volk onzen Apostolischen zegen.”

1929 sloot het Vaticaan een concordaat met Mussolini (Lateraan verdrag). 1933 volgde het concordaat met Hitler.

*Dreigend richt zich op de slang,
Misschien wordt de tijger bang?
Doch de tijger, die wordt wild
En de slang wordt zacht en mild.
Duikt zich voor den zwaren klauw
En den grimm'gen katsgegrauw.
Zij fluit zachtjes: „Wees verstandig,
Want ook ik ben nog al handig;
Ik wil je graag ten dienste zijn
Alleen spaar toch het leven mijn.
Vervolg bldz. 18*

Een sensationeele ontdekking

DE ARK VAN NOACH IS GEVONDEN

De „Chicago-Tribune” publiceerde op 13 Augustus 1883 — het is dus pl.m. 60 jaar geleden — een telegram uit Londen, volgens hetwelk het volgende bericht uit Constantinopel moest binnengekomen zijn: Een Turksche commissie heeft op den berg Arrarat de ark van Noach ontdekt — met ijs bedekt. Het binnenste zou in cellen ingedeeld zijn van 4.5 meter hoogte.

(Volgens een handboek der Bereaansche Studiën).

Eenige jaren geleden kondigde een geïllustreerd Zwitsersch tijdschrift eveneens de ontdekking van de ark aan. In het „Wijnenthaler Blatt” van nog jongeren datum verscheen een interessant bericht van een ooggetuige. Russische vliegers, die kort vóór den val van het bewind van den Tsaar met een zending belast, werden uitgezonden, bevonden zich 40 km ten Noord-Westen van den berg Arrarat, alwaar zij gestationeerd waren. De verhaler, die bevel ontvangen had om op groote hoogte in de lucht zekere ervaringen met nieuwe instrumenten op te doen, was in de gelegenheid om ter hoogte van 5000 meter over den Arrarat heen te vliegen. Toen hij op een wonderbaarlijk door sneeuwmassa's omgeven meer aanstuurde, werd hij op onbeschrijfelijke wijze verrast door den aanblik van een schip. Doch laat ons hem deze geschiedenis zelf verhalen:

„Een onderzeeër! riep ik uit. Doch neen, het was geen onderzeeër, want het voorwerp had korte masten en een afgerond dak. Het was werkelijk een eigenaardig schip. Zijn aanblik deed veronderstellen dat de bouwer het op dusdanige wijze had ontworpen en gebouwd, dat de golven er overheen konden slaan zonder het schip te beschadigen.....

Wij lieten ons naar beneden zakken, zoo laag als wij zonder risico maar konden en vlogen rondom de plaats. Met verbazing zagen wij, dat 't houten schip dat zich aan onze blikken vertoonde, geweldige afmetingen had; het was even groot als een modern oorlogsschip. Het lag aan den oever van het meer, waarvan het water ongeveer een vierde van zijn hoogte bedekte. De eene zijde was gedeeltelijk afgebroken, terwijl de andere zijde

een opening van 6 meter lengte en 6 meter breedte had; de deur echter ontbrak. Dit was werkelijk iets buitengewoons, omdat zelfs bij de schepen van onzen tijd de grootste ingangen nauwelijks de helft van deze grootte hebben.....”

Hoewel men in het kamp geen geloof aan het bericht van den vliegenier hechtte, liet de kapitein zich voor de tweede maal naar de plaats in kwestie brengen. Hetgeen hij aan zijn begeleiders (waaronder ook de berichtgever) vertelde, bewijst, dat hij terdege begreep, dat het hier om een geschiedkundige ontdekking ging:

„Dit voorwerp van zeldzamen aanblik kan, naar zij zeggen, alleen de ark van Noach zijn. Zij heeft hier bijna vijf duizend jaren gelegen. Aangezien het in deze streek gedurende negen á tien maanden in het jaar niet dooit, is het hout niet verrot. Gedurende al dezen tijd werd zij als in een ijskelder bewaard. Zij hebben de wonderbaarlijkste ontdekking van ons tijdperk gedaan.”

De kapitein zond het bericht naar de Russische regeering, welke een levendige belangstelling voor het onderwerp toonde. De Tsaar zond twee divisies soldaten om den berg te beklimmen..... Men mat, men teekende en men fotografeerde. Alles werd aan den Tsaar overhandigd.

Korten tijd later werd de Russische regeering ten val gebracht. De bolsjewisten kregen de macht in handen en het nieuws betreffende de ontdekking van de ark werd niet gepubliceerd. De berichtgever ervan bevond zich in Amerika. Hij hield hetgeen hij gezien had voor een overtuigend bewijs van de betrouwbaarheid der Bijbelsche beschrijving over den zondvloed in de dagen van Noach.

De overeenstemming, die het bericht van den ooggetuige met de Bijbelsche beschrijving toont, is volstrekt bevredigend. Laten wij hierbij nog enkele van zijn belangwekkende beschrijvingen aanhalen:

„Wij constateerden, dat de ark uit honderden kleine cellen en enkele grootere afdelingen bestond. De laatsten waren door sterke balken, welke ongetwijfeld de krachtigste dieren in bedwang hadden kunnen houden, van elkaar afgescheiden. In andere cellen bevond zich een reeks van kooien, zooals men

ze op vogel-tentoonstellingen kan zien. Het geheel had een soort waskleur, het omvangrijke bouwwerk getuigde van groote kundigheid.

De ark werd gebouwd van het hout van de rozenlaurier, hetwelk de bijzondere eigenschap bezit, niet aan ontbinding onderhevig te zijn. Deze voordeelige eigenschappen, tezamen met de bescherming van de verf die het hout bedekte en de haast voortdurende staat van bevrozing, verklaart hoe het mogelijk is, dat dit oude schip zoo goed behouden is gebleven.

Op een dichtbij zijnden heuvel troffen wij de zwarte overblijfselen van het aan de ark ontbrekende hout aan. Het schijnt alsof dit hout hierheen werd gedragen om een heilighdom van kleine afmetingen op te richten, aangezien zich hier een altaar bevindt gelijk aan

die op welke de Hebreërs hun offers plachten te offeren....."

De „technische bijzonderheden" van het Bijbelsche bericht vindt men in de drie verzen vervat, die wij hierbij weergeven, om ze met bovenstaand bericht te kunnen vergelijken: „Maak u eene ark van goferhout; met kameren zult gij deze ark maken; en gij zult die bepeken van binnen en van buiten met pek. En aldus is het, dat gij haar maken zult; drie honderd ellen zij de lengte der ark, vijftig ellen hare breedte, en dertig ellen hare hoogte. Gij zult een venster aan de ark maken, en zult haar volmaken tot eene elle van boven; en de deur der ark zult gij in hare zijde zetten; gij zult ze met onderste, tweede en derde (verdiepingen) maken". — Gen. 6 : 14-16.

Een bouwwerk dat volgens de gegevens de grootte heeft van 170 M bij 28 M zou dus 80.000 M³ of 30.000 ton bevatten. Het was inderdaad een prestatie voor dien tijd!

EEN KLEINE CONCENTRATIEKAMP-ERVARING

De plaats van dit gebeurde is barak 15 in het concentratiekamp „Vught", s'avonds 8 uur, dus kort voor het naar bed gaan. De barakkenoudste (een gevangene die het toezicht over een barak heeft) maakt bekend: „Wie van jullie Duitsch kan spreken en schrijven, moet zich bij me melden!" Vier gevangenen meldden zich waaronder ook een roomsch katholieke geestelijke. De barakkenoudste nam een examen af door hen korte zinnestjes in de Duitsche taal te dicteeren. De eerste moest bijvoorbeeld in het Duitsch schrijven: „De roos is een mooie bloem" enz. Op het laatst kwam de geestelijke aan de beurt en de barakkenoudste dicteerde hem: „De geestelijken zijn volksbedriegers." Na eenig aarzelen schreef hij dit op. De barakkenoudste commandeerde: „Je naam daaronder!" wat ook weer gebeurde. Het volgend bevel luidde: „Je beroep onder den naam schrijven!" Wat deze ook deed. Zoo was op zijn briefje te lezen:

„De geestelijken zijn volksbedriegers".

Piet Jansen

Theoloog.

Aansluitend kwam deze barakkenoudste naar mij toe, omdat hij wist, dat ik een getuige Jehova's was en zeide: „Ik ben nu al 7 jaar in de verschillende kampen geweest, maar ik heb nog nooit beleefd, dat iemand van jullie zoo een modderfiguur geslagen heeft, als deze geestelijke hier. Ik weet wel, hoe jullie over de geestelijkheid denken, en ik weet ook, dat jullie je eerder dood laten slaan dan iets te doen, wat met jullie overtuiging niet overeenkomt".

Deze teekening verscheen in 1941 in het Russische blad „Krokodil." De kardinaal zegt tegen den paus: „Uwe Heiligheid heeft onderweg den sleutel van den hemel verloren." De paus antwoordt: „Geen nood, dien van den schuilkelder heb ik!"

Vervolg bldz. 20

EEN BRIEF . . . .

van de velen, die onthullen,
hoe wreed de Nazi's „Jehova's Getuigen“
vervolgd hebben!

Geliefden!

Verrassend snel schrijf ik jullie enkele regels. De reis naar het vakantie-oord is goed verlopen. Zaterdag-avond was ik bij Henk en Gree en het was mijn bedoeling Maandag daarvandaan te vertrekken, doch ik ben reeds Zondag naar mijn moeder gegaan, omdat mijn oom kwam met een bericht van mijn vader.

Er was nl. in Vorden (Gld.) een lugubere ontdekking gedaan, en wel een graf met 2 Engelsche militairen en een graf met 3 burgers. Een van die burgers moest waarschijnlijk mijn vader zijn, doch dit zou Maandag vastgesteld worden. Zij zijn vorig jaar October, al direct na de arrestatie vermoord. De lijken waren dus onherkenbaar. Mijn vader was nog te kennen aan het gebit, den hoed, de schoenen en de trui.

Je begrijpt, dat zoiets altijd een vreemd bericht is, maar ik heb er geen traan om gelaten, omdat ik weet dat mijn lieve vader zijn leven heeft gegeven voor een rechtvaardige zaak. Hij is nu uit de ellende verlost en wij hopen hem weldra als een energieke volmaakte man terug te zien.

Mijn moeder en zuster zijn er reuze flink onder, zij gaan vreugdevol met het Koninkrijks-werk voorwaarts. Wij zijn indachtig aan hetgeen geschreven staat in Romeinen 8 : 28. „En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, (Jehova hen) alle dingen (doet) medewerken ten goede . . . . .“

Mijn vader stond sterk in zijn geloof en hij had ook dikwijls de gedachte geuit, dat hij vóór Armageddon zou komen te sterven en dit dan ook blijmoedig zou doen.

Dit voorrecht is hem nu ten deel gevallen.

De 2 andere burgers zijn de 2 andere broeders, die tegelijkertijd met hem zijn vermoord. Eén ervan kennen jullie onder den naam Jo.

Volgende week Maandag-middag 1 uur worden de kisten nogmaals opgegraven en opnieuw ter aarde besteld. Dit doen we opdat het nog tot een geweldig getuigenis mag zijn. Ze zijn van de week gekist, doch kunnen vanzelf niet boven den grond blijven, omdat het vreeselijk stinkt.

De couranten schrijven hier met vette letters over dezen brutalen moord. Vandaag breng ik er een ingezonden stuk heen, om daardoor beter bekend te maken waarom zij zijn gedood.

Zoo strijden wij verder. Onzen hemelschen Vader zij dank, die ons de kracht hiertoe geeft. Zoo noodig brengen wij blijmoedig nog meer offers!

Onze activiteit wordt niet verminderd, al is het huisgezin van vijf op drie terug gebracht. Neen, integendeel! Wij worden steeds meer los van de wereld en gaan met nog meer liefde voorwaarts.

Geliefden, weest indachtig de jaartekst: „Gaaf dan henen, onderwijst alle volken, dezelve makende tot Mijne discipelen.“

De hartelijkste groeten aan allen en Jehova's rijksten zegen toegewenscht van:

Nico.

P. S. Nogmaals denk ik aan de Schriftplaats Psalm 94 : 13. „Om hem rust te geven van de kwade dagen; totdat de kuil voor den goddelooze gegraven wordt“ welke mijn vader mij schreef, toen wij het bericht ontvingen dat mijn broer in het concentratiekamp Buchenwald vermoord was.

En dan de heerlijke belofte in Openbaring 2 : 10 „Zijt getrouw tot den dood, en Ik zal u geven de kroon des levens.“

Dit is de brief van een jonge getuige Jehova's, wiens vader en broeder ter wille van de waarheid door de Nazi's op een verschrikkelijke wijze vermoord werden. Hij schrijft: „Ik heb er geen traan om gelaten, omdat ik weet dat mijn lieve vader zijn leven heeft gegeven voor een rechtvaardige zaak. . . . . Wij hopen hem weldra als een energieke volmaakte man terug te zien. Zoo noodig brengen wij nog meer offers!“

Uitsluitend Jehova's getuigen hebben als gesloten eenheid in de afgelopen jaren het bewijs geleverd, dat hun voor Jehova en Zijn Koninkrijk geen offer te groot was. Hoe zijn zij in staat de zwaarste offers met inbegrip van hun eigen leven te brengen? Omdat zij met de goddelijke beloften bekend zijn en er volkomen op vertrouwen. Zij zeggen met den apostel Paulus: „Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.“ (Romeinen 8 : 18). Dan zal ook die tijd aanbreken, waarover de profeet Jesaja spreekt aangaande hen, die aan hun onkreukbaarheid tegenover Jehova tot het laatste toe vastgehouden hebben, en derhalven „Zijn dooden“ genoemd worden: „Uwe dooden zullen leven, (ook) mijn dood lichaam; zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont, want uw dauw zal zijn (als) een dauw der moeskruidenten, en het land zal de overledenen uitwerpen.“ Menschen met zóó 'n geloof kunnen terecht zeggen: „Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.“ — Romeinen 8 : 37 - 39.

„Juicht, gij heidenen, (met) Zijn volk, want Hij zal het bloed Zijner knechten wreken; en Hij zal de wraak op Zijne tegenpartijen doen wederkeeren, en verzoenen Zijn land (en) Zijn volk“. Deuteronomium 32 : 43

HARMONIE

Niets kon den beroemden vioolkunstenaar Ole Bull ertoe bewegen, in het openbaar te spelen, zoolang zijn viool niet volkomen afgestemd was. Hij bekommerde zich er niet om, hoeveel tijd het in beslag nam haar op den juisten klank af te stemmen, evenmin maakte hij zich bezorgd over het ongeduld der toehoorders en zelfs als er gedurende zijn spel 'n snaar verslapte, al was dit nog zoo gering, dat slechts hij 't opmerkte, ging hij niet voort alvorens zijn instrument op den juisten klank was gebracht. Een minder begaafd musicus zou dergelijke bedenkingen niet gemaakt hebben; alle groote musici echter zeggen dat niets het oor zoo bederft en de muzikale waarneming zoozeer verzwakt, dan naar een instrument te luisteren dat niet meer den juisten klank heeft.

Wat doet het er toe, welk instrument gij in het groote levensorkest bespeelt; het mag de piano of de stem zijn, uw verstand kan zich door middel van lectuur of door de een of andere roeping ontwikkelen; de hoofdzaak is, dat gij den juisten klank bewaart, als gij uw deel wilt verrichten in het groote concert, dat het menschelijk geslacht tot toehoorder heeft. Wat gij ook moogt doen, speelt, zingt noch werkt buiten den juisten klank. Staat uw ontstemd instrument niet toe, uw oor of oordeel te bederven. Zich aan den wanklank te wennen beteekent zijn juiste beoordeeling verliezen.

Gebrek aan geestelijke harmonie is noodlottig voor de kwaliteit van het werk. De door bezorgdheid, angst, haat, jaloeschheid, toorn en hebzucht veroorzaakte rampzalige aandoeningen zijn de doodsvijanden van de energie. Een mensch is niet meer in staat goed werk te verrichten, als één van deze aandoeningen hem teneer drukt, evenals een uurwerk geen juisten tijd meer kan aangeven, als er in zijn teer organisme een wrijving ontstaat. Indien een uurwerk goed wil loopen, dan is het noodzakelijk, dat al zijn onderdeelen volkomen in orde zijn. Het menschelijk organisme is nog veel teerder dan de beste chronometer, het moet iederen morgen, vóór het begin van zijn dagtaak, afgestemd worden (in orde zijn) zooals een viool afgestemd moet worden voordat het concert begint.....

Hebt gij ooit in een waschkeuken een centrifugale droogmachine in werking gezien? Op het moment waarop zij in beweging komt, wankelt zij, alsof ze onklaar zou geraken, maar al naar gelang de beweging toeneemt neemt zij een zekerder en vastere houding aan. De machine draait nu vlug om haar eigen as en niets kan haar meer uit haar evenwicht of in verwarring brengen.

Duizenden kleinigheden, welke degenen uit het evenwicht brengen, die het zwaartepunt nog niet gevonden hebben, vermogen de vaste ziel in geen enkel opzicht te bedroeven. Zelfs groote ongelukken, b.v. panieken, crisis,

---

GELD VOOR DEN HEERE

Ik had een oom die zich niet om de kerken bekommerde, ook niet toen hij oud en gebrekkig geworden was. Zijn vrouw daarentegen was zeer kerkelijk en vroeg hem op een dag naar een „opwekkings-vergadering met haar mee te gaan, wat hij dan ook voor haar deed. Aan het eind van deze vergadering kwam een jonge dame met een collectebus rond en vroeg ook aan den oom, of hij wat geld voor den Heere wilde geven. Hij zeide: „Ja, dat wil ik graag doen”, en trok zijn portemonnaie. Plotseling vroeg hij aan de jonge dame: „Wanneer denkt U den Heere te zien?” „O, als ik sterf,” was het antwoord. Toen stak de oom de portemonnaie weer in den zak en zeide: „Gezien mijn leeftijd en mijn gebrekkige gezondheid, denk ik den Heere eerder te zien, dan zal ik Hem dat zelf geven.” Een antwoord kreeg hij niet meer, maar zijn vrouw heeft hem nooit meer mee genomen naar de kerk.

John Ferguson, Tennessee, U. S. A.

SLECHTS 15 DOLLAR PER JAAR

Toen ik in Killarney (Ierland) aankwam, zei mijn zuster mij, dat zij gedacht had, dat ik dood was. Zij had een priester tijdens den biecht gezegd, dat zij zich zorgen maakte over haar broer, die in Amerika is en waar zij lang niets van gehoord heeft. De priester zeide tot haar, dat ik dood was en mij in het „vagevuur” zou bevinden, maar hij wilde mij voor slechts 15 dollar per jaar weer daaruit bidden. Dit bedrag betaalde mijn zuster dan gedurende enkele jaren. Toen ik nu weer in levenden lijve voor haar stond, probeerde de priester haar wijs te maken, dat ik niet haar broeder was; hij had echter met dezen zwendel geen succes meer. Wat een duivelsch afpersingssysteem! (Uit de „Ulster Protestant”).

GELD SPEELT GEEN ROL

In een dorpje in Brabant was een onderwijzer gestorven. De familie, die een heel deftige begrafenis

het verlies van eigendommen of vrienden of welke rampen dan ook, kunnen haar niet uit het veld slaan. Zij heeft het zwaartepunt of evenwicht gevonden en zij kan niet meer tusschen hoop en wanhoop wankelen. Zij heeft begrepen, dat zij aan de groote, de heelal beheerschende wet, onderworpen is.

Een zeer gelijkmatige geest vereenigt iedere goede energie, terwijl hij, die bij de geringste prikkeling door iederen wind heen en weer wordt gedreven, voortdurend ontmoedigd wordt. De geestelijke krachten verstrooien zich, omdat de samenhang en dientengevolge de macht hun ontbreekt.

De harmonie is het geheim van alle macht, alle schoonheid en van al het geluk; zij sluit in, dat wij het contact met het oneindige bewaren. De harmonie ver-schaft ons gezondheid en verder alle geestelijke en zedelijke bekwaamheden. Het evenwicht, een blijde stemming, vriendelijkheid en zachtheid houden het geheele geestelijke en lichamelijke gestel geheel in harmonie met het voortdurend in ons werkende vernieuwingsproces, hetwelk echter door wrijvingen vernietigd wordt.

De mensch is als de draadlooze telegrafie. Hij zendt gedurig vredes- of krachtsboodschappen uit van harmonie of oneenigheid, al naar gelang de gesteldheid van zijn gedachte of ideaal. Deze boodschappen worden naar alle richtingen verspreid en bij anderen verwekken zij eigenschappen, die aan de hunne beantwoorden. De zeer gelijkmatige

mensch staat boven de benadeeling, die door rampspoed of vrees veroorzaakt kan worden, verheven. Zulk een blijmoedige ziel komt met een majestueuzen ijsberg overeen die over de diepte van den grooten oceaan heen en weer schommelt. Evenals de gelijkmatige mensch lacht ook deze ijsberg over de reusachtige golven, die hem treffen en het onweer, dat boven hem losbarst, omdat de geweldige massa hem veroorlooft rustig en blij gezind, zonder schade op te loopen, voorwaarts te gaan. Ja, zelfs als de woedende oceaan toornig op hem is, wordt hij door de eeuwige rust van de diepten, die onder hem zijn, in het evenwicht gehouden.

Een van de oorzaken, waardoor zoovele schepselen kleinzielig en onmachtig zijn, is, dat de menschen niet weten hoe zij zich boven de dingen moeten stellen, die hen tot toorn verwekken, hen verdrietig en moede maken...

Het mechanisme van den geest is uiterst fijngevoelig en elke hartstocht verwoest het binnen korten tijd. Een knersende as is een bewijs van gebrek aan vet; aldus bewijzen ook wrijving, oneenigheid of tweedracht in het lichamenlijk organisme, dat er iets niet in orde is. Het is niet normaal, als het heerlijke, door God geschapen en door Hem „goed” gekeurde mechanisme zich in slechten staat bevindt.

Hoe weinig waardeeren wij het wonder van dit heerlijke geestelijke bouwwerk, dat de verbinding vormt tusschen het schepsel en

---

wenschte, stuurde iemand naar den pastoor, hierover informaties in te winnen. Hij kwam met de boodschap terug, dat voor f. 300.— een heel deftige begravenis kan plaatsvinden. Alles zou dan in het zwart zijn. Het interieur van de kerk zou met zwarte doeken behangen zijn, de paarden en de lijkwagen eveneens enz.

De familie vond een begravenis van f 300.— onder haar stand en stuurde dezen man terug naar den pastoor met de boodschap of er niet nog een duurdere begravenis mogelijk is. Het antwoord van de pastoor luidde: „Voor f 400.— maakt ik mijn gezicht ook nog zwart.”

Een troostbrief met Giro-nummer.

Treurende Familie-Leden.

Een Uwer dierbaren is door de dooden-poort naar het rijk der Eeuwigheid geschreden; wij hopen naar het Huis des Vaders.

Als leden van hetzelfde gezin van Christus vergezellen wij de zielen onzer broeders en zusters met onze

gebeden en offers opdat „het Eeuwige Licht haar verschijne.”

Indien gij, naar vroom christelijk gebruik, goede werken wilt verrichten tot lafenis der misschien nog boetende ziel van Uw Dierbare, dan moge het mij veroorloofd zijn in Uwe welwillende aandacht aan te bevelen de parochie die ik onder *arme* steenfabriekarbeiders moet oprichten.

Moge de Moeder van Smarten, aan Wie zij zal worden toegewijd, Uw offer aan Haren Goddelijken Zoon opdragen, opdat de Afgestorvene spoedig de eeuwige rust moge erlangen en U de kracht geschenken worden om, naar het voorbeeld der Mater Dolorosa, het zware offer gelaten uit Gods hand aan te nemen.

Uw dienaar in Christus

Pastoor T. van der Wey te Haalderen (Gld.)

Giro-Nummer 153300

Aangezien deze brief zoo ondubbelzinnig en duidelijk is, is elk commentaar overbodig!

zijn Schepper! Inplaats onzen Schepper dagelijks onze dankbaarheid te bewijzen voor dit wonder van de menschelijke hersenen, die geest genoemd worden, misbruiken wij hen op dusdanige wijze, dat wij nog niet eens het tiende deel verwerken van hetgeen waartoe zij bekwaam zouden zijn.

Geen menschelijk schepsel kan het beste dat in hem is geven, voordat hij in overeenstemming met het oneindige is, en voordat zijn wenschen met die van God in overeenstemming zijn. Zoolang er een verschil tusschen zijn plannen en het voornemen van den Schepper bestaat, kan zijn werk slechts minderwaardig zijn.

Wat is het anders dan het verlies van het contact met den Schepper, dat de menschelijke schepselen zoo onrustig, ontevreden en ongelukkig maakt? Evenals een kind dat zijn moeder verloren heeft, zoo zoekt de mensch voortdurend naar God en nooit zal hij een gevoel van zekerheid noch de verzekering hebben, beschermd te zijn, totdat hij Hem gevonden heeft. We weten, dat wanneer wij met deze scheppende en weldoende macht, die al onze wonden plekken geneest, in harmonie komen, wij de eigenaars van een wonderbaarlijken vrede en een volmaakt geluk zullen zijn, welke ons van de duurzaamheid van deze Goddelijke kracht overtuigen.

Een bewuste medewerking met de schepende kracht van het heelal zal den mensch

overvloedig vrede en macht verleenen, alsmede alle zegeningen, die zijn erfdeel zijn.

(Uit „Les miracles de la pensée” [„De wonderen van den geest”] van S. O. Marden).

Het is zeer juist dat men met den Schepper in harmonie moet komen, om van den vrede en het geluk te genieten. Welnu, wat kan mij in het geloof aan Zijn Zoon Christus Jezus, den Verlosser, nog gebeuren? De bewuste medewerking, waarvan hierboven sprake is, beteekent voor een waar Christen niets anders dan de vervulling van Gods wil, dat is Zijn geboden in practijk brengen. Het organisme, dat wij van Hem ontvangen hebben, is inderdaad wonderbaarlijk. Hoe kunnen wij beter onze dankbaarheid bewijzen, dan door Hem van ganscher harte en overeenkomstig onze middelen te dienen? Dengenen, die God liefhebben, gebiedt God, Zijn Naam over de gansche aarde te verkondigen en de blijde boodschap van het Koninkrijk de eenige hoop der wereld, te prediken (Exodus 9 : 16; Mattheüs 24 : 14). Dat Hij hun toestaat, Hem aldus te dienen, beteekent bovendien een genade, een gift die Hij hun schenkt, omdat er voor den mensch niets belangrijkers bestaat.

Hoe verhevener een taak is, des te meer dienen wij over het goed functioneeren van al onze bekwaamheden te waken.

EEN MENSCHENETER WORDT DR. JUR.

In Oxford promoveerde de Fidschi-Insulaan Hauaka tot Dr. Jur., die als kind nog aan feestmaaltijden heeft deelgenomen, waarbij de lichamen van verslagen vijanden gegeten werden. Hij is de zoon van het opperhoofd van de Zoa-stam. Toen zijn vader terechtgesteld werd, nam hem een Engelsch echtpaar in dienst. Men zag spoedig de buitengewone gave van dit jonge mensch en stuurde hem naar Oxford op de universiteit, waar hij nu het examen voor Dr. jur. met glans doorstond.

ROOKERS WORDEN NIET OPGEGETEN

Vaak hoort men de meening, dat rooken nadeelig voor de gezondheid is. Nu is men echter er achter gekomen, dat rooken een soort zelfbescherming is; het beschermt voor - gegeten te worden. Ten slotte kan iedereen een keer door dit noodlot bedreigd worden. Men kan b.v. door omstandigheden in het zwarte werelddeel terecht komen en in handen vallen van de kannibalen. Deze zullen zich natuurlijk alle tien vin-

gers aflikken om den blanke tot een sappig zondageten te verwerken en hem mooi gelaardeerd en gegarneerd aan de lieve familieleden te serveeren.

Nu heeft echter de Fransche docter en vorscher Anlerc de la Rue, die na een lange ontdekkingsreis naar de Nieuwe Hebriden in New York aangekomen is, ontdekt, dat b.v. de kannibalen op de Nieuwe Hebriden principieel rookers versmeden. De nicotine verleent aan het menschenvleesch een bijmaak die elke kannibaal-fijnproever beleedigt. Een veeleischende menscheneter laat daarom dit soort „gerookt vleesch” volkomen onaangeroerd. Zooals Dr. Anlerc de la Rue vertelt, rooken de blanken op de Nieuwe Hebriden uit veiligheid bijzonder veel.

Bovenstaand courantenbericht is zeer waarschijnlijk van de een of andere tabak of sigarenfabrikant afkomstig. Zoo talrijk zullen de menschenetende kannibalen niet meer zijn, des te talrijker echter die arme menschen, die tengevolge van nicotinevergiftiging jaarlijks ten gronde gaan of in de ziekenhuizen moeten worden opgenomen. Het rooken is nu eenmaal een hartstocht dat veel lijden met zich mee brengt en daaraan kunnen ook de kannibalen niets veranderen. Het beste is natuurlijk als men aan beide gevaren kan ontkomen, zowel aan de kannibalen als ook aan het rooken.

FEITEN ACHTER HET PRIKKEL- DRAAD!

Het verslag van een meisje, dat als een van Jehova's getuigen terwille van haar geloof in Jehova en Zijn Koninkrijk, een jaar en vier maanden in het vrouwen-concentratiekamp „Vught" en aansluitend in het beruchte kamp „Ravensbrück" (Dtschld.) geweest is. Zij schrijft:

„In het kamp in „Vught" hebben onder de vrouwen niet veel mishandelingen plaats gevonden. Eénmaal echter is er een drama voorgevallen, dat het heele vrouwenlager in beroering heeft gebracht. Het drama vond zijn oorsprong in de haat tegen al wat Duitsch was en in onderlinge vrouwelijke jalouzie. Een Duitse vrouw, Jetzini genaamd, werd in Blok 23b aangesteld als Blokleidster wat haar door de anderen niet gegend werd. Dezen hebben het haar ook in vele opzichten zeer moeilijk gemaakt. Als représailles-maatregel heeft Jetzini verraad gepleegd van een der communistische vrouwen, een zekere Non, waardoor deze in de bunker (het gevangenisgebouw in het kamp) terecht kwam. Ongeveer een honderdtal vrouwen hebben toen een lijst samengesteld, waardoor vrijlating van Non uit de bunker verzocht werd. Allen hebben dit ondertekend en naar den kampcommandant gezonden.

Enkele dagen hierna op een avond, toen pas het appél geëindigd was, klonk plotseling weer het signaal: „appel - allen aantreden!" Onmiddellijk begrepen allen dat er iets aan de hand moest zijn, omdat de bewaakster in zenuwachtigheid alle vrouwen het blok uitjoeg. Nadat alles aangetreden was, wachtten wij met spanning en vele vragen rezen op toen na een korten tijd verschillende nummers afgeroepen werden door de bewaakster Suze Arts, die met den kommandant S.S.-Sturmabführer Grünwald aangekomen was. Spoedig bleeken het al de nummers te zijn, van die vrouwen, welke om ontslag van Non uit den bunker verzocht hadden. Al dezen moesten zich apart opstellen en toen zij bijeen waren, klonk snijdend hard uit het schemerdonker de stem van den kommandant: „Naar de gevangenis," waarop de stoet zich verwijderde en de andere vrouwen in groote beroering achter bleven. Eerst na enkele dagen toen de vrouwen gedeeltelijk terugkeerden, hoorden we wat er met hen geschied was. Onder den invloed der demonen, heeft de kommandant een 70 tal vrouwen in een cel, die ruimte had voor vier personen, gedreven allen op en over elkander en met geweld de deur achter hen dicht geperst en toegesloten. De cel bevatte in de hoogte een zeer klein venster dat voor zooveel menschen

geen voldoende lucht verschafte, en zij, die op den grond gevallen waren, werden verder vertrapt door de naar adem snakkende gevangenen. In deze moordende atmosfeer hebben de vrouwen den ganschen nacht doorgebracht en verschillende van hen zijn nimmer in de barak teruggekeerd. Hoeveel gestikt zijn is ons niet juist bekend. S.S.-Hauptscharführer Mayerhof, de toenmalige gevangenisleider, zal daar zeker meer van weten. Zij, die terugkeerden waren niet in staat dit te beschrijven. Velen zaten vol uitslag in het gelaat en waren dankbaar uit het moordhol ontslagen te zijn. De vrouw waar het om begonnen was, deze Non, bleef echter in de bunker. Jetzini heeft later een poging gedaan tot ontvluchten, waarop een wachtpost haar neergeschoten heeft. Zij werd naar de ziekenbarak gebracht waar zij aan een longbloeding is overleden.

Zoo kunnen wij aan deze geschiedenis zien, dat het strijden voor een onrechtvaardige zaak niets goeds voortbrengt en wij waren verheugd dat Jehova's getuigen een volkomen neutraal standpunt ingenomen hebben." Spreuken 12: 28. „In het pad der gerechtigheid is het leven; en in den weg van haar voetpad is de dood niet."

C. A. de Min

God's Woord zegt van deze demonische bende, die duizenden van hun medemenschen op de verschrikkelijkste wijze ter dood gebracht hebben: „De goedertierene is vergaan uit het land en er is niemand oprecht onder de menschen; zij loeren altemaal op bloed, zij jagen, een iegelijk zijnen broeder, (met) een jachtgaren. Om (met) beide handen wel dapper kwaad te doen, zoo eischt de vorst, en de rechter (oordeelt) om vergelding; en de groote spreekt de verderving zijner ziel, en zij draaien ze dicht ineen. De beste van hen is als een doorn; de oprechtste is (scherper) dan eene doornheg", en „Want zij slapen niet, zoo zij geen kwaad gedaan hebben; en hun slaap wordt weggenomen, zoo zij niet (iemand) hebben doen struikelen. Want zij eten brood der goddeloosheid, en drinken wijn van enkel geweld." - Micha 7: 2-4; Spreuken 4: 16, 17.

DRAAIBARE HUIZEN

Naar geheel nieuwe ideën wil de millioenair A.S. Duke een stad bij Miami (Florida) bouwen. Elk der huizen van deze stad zal op een draaibaar onderbouw rusten, zoodat de bewoners in staat zijn steeds een bepaalde kant, naar de stralen der zon, te draaien. Voorloopig zullen zoowat 120 van deze huizen gebouwd worden.

OOK EEN OPLOSSING

Zoals vele courantenberichten melden, hebben in Amerika vele bewoners van groote steden hun auto's afgeschafte, omdat zij ten gevolge van het drukke verkeer te langzaam vooruit komen. Zij gaan nu liever te voet of per fiets.

Vervolg bldz. 25

EEN ANDER BERICHT

In 1935 werd in Duitschland de militaire dienstplicht ingevoerd en moest ook ik, geboren in 1914 op 5 Juli 1935 voor de keuring komen. Nu ik een getuige Jehova's ben en de Bijbel ons leert „Gij zult niet dooden”, „Gij zult uwen naaste liefhebben gelijk u zelf”, weigerde ik mij te laten keuren. Ik werd gearresteerd en naar de gevangenis gebracht. Doch nu kreeg ik een gelegenheid om voor de Heeren der commissie (landraad, politie-commissaris, officiers, doktoren enz.) getuigenis af te leggen van de hoop, die in ons is. Des avonds werd ik weer op vrije voeten gesteld en kon dus naar huis gaan.

In October 1935 stierf een nicht van mij, zij werd begraven door Jehova's getuigen. De dominee uit die plaats (Meier uit Barkhausen an de Posta), is hierop naar de Gestapo gegaan en heeft o.a. gezegd, dat hij eischte, dat die zaak onderzocht werd en degenen, die op de begrafenis aanwezig waren gearresteerd zouden worden, want deze organisatie van Jehova's getuigen was verboden.

Den 16den Januari 1936 werden wij door de Gestapo verhoord en den 21sten Januari door Gestapo Meier en Beier uit Biesterfeld naar de gevangenis gebracht.

In Februari werd ik naar het concentratie-kamp Esterwegen bij Papenburg („de hel in het Veen” genoemd) gebracht. Op het station werden wij door 6 SS mannen met mitrailleurs in ontvangst genomen en onder stompen en slaan naar een wachtende SS-auto gegaagd. Bij die auto stonden 2 SS-ers, die er voor moesten zorgen dat wij met de noodige bravour op den wagen kwamen, nu wij zijn er dank zij hun hulp eerder opgevlogen dan op geklommen. Nu gingen we, onder voortdurend uithooren en mishandelen, met achter het hoofd saamgevouwen handen naar het, zooals ze zeiden, „Sanatorium”.

In het kamp werden we door 15 tot 20 SS-ers, die zich in 2 rijen hadden opgesteld, waar wij door moesten loopen om naar het bureau te komen dat 100 meter verder was, opgewacht. Wat op dien korten weg allemaal gebeurde, laat zich niet met woorden weergeven. Slaan, trappen, neerleggen, op marsch marsch, huppen, rollen, radslaan en nog een massa andere aan ons betuigde liefde-diensten. Nadat onze namen enz. opgeschreven

waren, werden wij op de zelfde manier als boven omschreven in het „schutzhaftlager” gebracht. Wij waren met z'n vijven. Voor de poort moesten wij allen op den buik gaan liggen en het lied „Alle Vögel sind schon da”, zingen. Dan naar het bad en daarna naar de kleedkamer, waar wij nadat ons eerst de haren geknipt waren, ons carnavalcostuum in ontvangst konden nemen. Daarna werden we over verschillende bloks verdeeld en 's avonds begroet en verwend door mijn geestelijke broeders.

Wij, als Jehova's getuigen, waren in het kamp met z'n negenen en behoeften alleen maar het volgende te onderteekenen: „Ik verklaar inplaats van een eed, dat ik niets meer met de bijbelonderzoekers of Jehova's getuigen te maken wil hebben, anders wordt ik voor altijd opgesloten” en daarna hadden wij naar huis kunnen gaan. Maar we hebben allemaal geweigerd. — Handelingen 4 : 16-20.

Het zou te veel tijd kosten als men alles schrijven zou, wat we verder in het kamp meegemaakt hebben, dus zal ik alleen maar een paar bijzonderheden aanhalen.

Toen ik een paar dagen in het kamp was, moesten we op een middag onmiddellijk na het eten aantreden want er zouden verscheidene 25 slagen op hun achterwerk krijgen. Voor dit doel werd een bok gebracht, 60 cm. hoog, 60-70 cm lang, 40 cm breed. De slachtoffers werden tot op 'n dunne linnen broek na heelemaal ontkleed en werden over den bok gespannen; de voeten aan den eenen, de handen aan den anderen kant vastgebonden en de sterkste SS-mannen sloegen — elkander aflossende — langzaam, na iederen slag iets wachtend, met een zware ossenzweep, op dit hoopje ongeluk. (De voornaamste boeven hierbij waren de toenmaligen Unterscharführers Schitlie, Gütjeweier, Hachman en Keizer). Na ten hoogste 15 slagen was dat gedeelte van de broek rood van bloed.

Weer anderen werden in den zomer bij de grootste hitte dagen achtereen 6 tot 7 uur aan hun handen opgehangen.

Weer anderen werden in den bunker op hun buik gelegd, de polsen en enkels met kettingen samen gebonden, zoodat die persoon een wieg vormde en met verscheidene uren tusschenpoozen ging een SS-man (Haupt-scharführer Terrij) in hun cel, lichtte hen aan

de kettingen op en liet ze weer op den grond vallen, totdat hun vleesch door deze behandeling vaak tot op de beenderen ingesneden was. In deze houding moesten zij 24 uur liggen. Verscheidenen waren hierna voor hun verdere leven kreupel. (Dit alles gebeurde onder toezicht van Groepenführer Lorenz en Hauptsturmführer Schmid).

In Mei of Juni 1936 moesten de Duitschers stemmen. De geliefde führer van het Deutsche volk wilde weten, of het geheele volk met zijn politiek overeenstemde. Ook wij, werd ons gezegd, *moesten* aan dit groote voorrecht deel nemen en onze dankbaarheid bewijzen, want de lieve führer had ons toch veel goeds gedaan. En wie het in zijn hoofd zou halen niet te stemmen, zou op de bovenomschreven manier onthaald worden.

Nu, voor Jehova's getuigen stond het vast, dat wij niet konden stemmen en al zou het ons leven kosten, want de Heere is onze Rechter' (Jesaja 33 : 22; 41 : 24). Wij — de oudste van ons was 72 en de jongste 18 jaar — hebben den Heere alles voorgelegd en om kracht gevraagd op de wijze zooals beschreven staat in Lucas 22 : 42 en wachtten verder op de dingen die komen zouden. De Zondag kwam en allen moesten aantreden om te gaan stemmen, wij zouden juist naar voren treden, toen de kommandant, Groepenführer Lorenz, met zijn gevolg in het kamp kwam en zeide: „In opdracht van den führer moet ik jullie persoonlijk een brief voorlezen, deze luidt: „Een ieder, die het niet met zijn geloof in overeenstemming kan brengen, of die gewetensbezwaren heeft te gaan stemmen, wordt hiervan vrijgesteld, hij mag niet gestraft worden.” Een oogenblik stilte en negen

Jehova's getuigen gingen in hun blok (Rom. 8 : 28; Ps. 62 : 6-9). Zoo hebben wij altijd de bescherming en de zegeningen van Jehova kunnen zien.

Van Esterwegen zijn wij in Augustus—September 1936 naar Sachsenhausen overgebracht, omdat het kamp Esterwegen voor andere doeleinden gebruikt werd. Dit kamp Sachsenhausen moest eerst gebouwd worden.

Op een nacht in September, alles lag in bed, ging ineens de alarmsirene en de bel, allen uit de bedden en onder vloeken en tierren van het blokpersoneel werden wij — de meesten uit het blok nog niet geheel gekleed — naar de appèlplaats gejaagd. Hier wachtten SS-ers al op ons en onder de oogen van deze heeren, waarbij verscheidene gevangenen bewusteloos neervielen, werd aangetreden. Na geteld te zijn werd vastgesteld, dat 6 gevangenen gevluht waren. Nu werd onderzocht op welke manier dezen weg gekomen zijn en in dien tusschentijd moesten toch ook die andere SS-ers iets te doen hebben, dus werd de bok gehaald, 10 tot 12 man er naar toegebracht (blokoudste, schrijver, stubenoudste, stubendienst van het blok, waar de 6 man gelegen hadden) en de dans begon; iedereen kreeg tusschen de 25 en 40 slagen. Maar de 6 gevangenen bleven vooreerst weg. Wij moesten tot den anderen morgen blijven staan en zonder eten onmiddellijk aan het werk.

Vier weken later werden op de appèlplaats 6 palen opgesteld, 2.50 m tot 2.70 m boven den grond, 8 tot 10 cm dik. Op een hoogte van 2.50 m. werd een ring omgelegd met een vooruitstaanden haak, 60 cm van boven en

---

EEN GOED MIDDEL TEGEN AUTOMANIAKKEN

De politie van Agram gebruikt bij chauffeurs, welke de verkeersreglementen buiten beschouwing laten, een onschuldig maar uitstekend middel. De auto wordt aangehouden en uit alle vier banden de lucht uitgelaten, zoodat de betreffende chauffeur noodzaak is in het zweet zijns aanschijns deze weder op te pompen. Met deze methode zijn betere resultaten bereikt dan met geldboeten.

EEN ELECTRISCH TELESCOOP

In een vergadering der „Amerikaansche Genootschap ter bevordering van de Wetenschap" werd,

zooals de „Umschau" meldt, het voorstel gedaan, een electriche telescoop te bouwen ter bestudeering van de sterrenwereld. De stralen van het te bestudeeren hemellichaam worden hierbij in een net van lichtelectriche cellen (fotocellen) vergaderd, in electriche energie en dan: enkele duizenden keeren versterkt wederom in licht omgezet. Men hoopt, dat het mogelijk zal zijn op deze wijze een beeld te verkrijgen, dat aan helderheid en vergrooting overeenkomt met een optisch telescoop met een lens van 50,8 m. middellijn. Zonder twijfel zou dit plan ten uitvoer gebracht kunnen worden. Tot de practische toepassing hiervan zal echter nog eenigen tijd overheen gaan. Onze kennis van het universum zal hierdoor belangrijk toenemen.

(Vervolg blz. 27).

verder naar beneden iedere 20 cm tot onderaan toe werden lange spijkers van 15 tot 17 cm door den paal geslagen, zoodat de punten er 5 tot 7 cm uitstaken. Aan deze palen nu werden des nachts, de inmiddels weer opgepikte 6 vluchtelingen, aan hun handen opgehangen met den rug op de scherpe punten van de spijkers. Wij hoorden alleen het jammeren en schreeuwen van deze menschen, totdat ze na verscheidene nachten hun leed geleden hadden tot op één na, die altijd kreupel bleef. (Dit gebeurde onder toezicht van Hauptsturmführer Koch en Hauptsturmführer Wissenborn en Unterscharführer Schitlei).

Later in Juni 1937 werd ik ontslagen en opnieuw voor de keuze geplaatst om bij de militairen dienst te nemen of weer in het kamp terug te gaan, ik heb echter geen van beiden gedaan, maar ben naar Nederland uitgeweken. Nadat de Duitschers Nederland binnengevallen waren, was een van de eerste wetten, een verbod uit te vaardigen tegen Jehova's getuigen en hierdoor begon ook voor ons weer een tijd van onrust en beproeving (Ps. 74 : 4-8). Totdat de politie op 4 Augustus 1942 met 3 man sterk onder aanvoering van Van Rijk uit Capelle aan den IJssel, opgestoot door een N.S.B.-er, het huis waar wij, mijn vrouw en ik, waren binnen vielen. Nadat mijn vrouw en de dame waar wij inwoonden gearresteerd waren, kon ik nog door het dakraam ontkomen. Ongeveer 2 weken later werd op het nieuwe adres door verraad, door 6 politie-agenten onder aanvoering van boven genoemde Van Rijk, een inval gedaan, waar ik dan ook gearresteerd ben. Als een groot misdadiger, 2 politie-agenten hielden mij met hun revolvers in bedwang, werden mijn tassen doorzocht en onder anderen alles wat van waarde was, afgenomen. Toen werd ik door 4 agenten naar de Auto en hiermee naar het politie-bureau gebracht, waar Van Rijk stralend van vreugde den chef van de Gestapo, Simons uit Rotterdam, van zijn mooie vangst op de hoogte bracht. Dan verder naar Rotterdam (van alle door Van Rijk in beslag genomen goederen die waarde hadden, heb ik tot nu toe niets meer gezien of gehoord). Na verhoord te zijn ben ik op transport gesteld naar Amersfoort. Ook hier was ik niet de eenige Jehova's getuige, wij waren ongeveer met 20 of 25 man. Wij hadden hier het meest van den honger te lijden. In 't begin van 1943 werden wij van Amersfoort naar Vught overgebracht.

Hier waren 75 Duitse voorarbeiders (capo's genoemd), die het werk schandelijk hebben opgevoerd, zooals haast iedere voorarbeider. Slaan, spioneren en hun medegevangenen verraden, was aan de orde van den dag. Bovendien kreeg men in het begin heel weinig te eten, daarom kon het niet uitblijven, dat massa's gevangenen gestorven zijn. Iederen morgen werd de slaapzaal opgeruimd, de dooden uitgekleeft, met blauw potlood het nummer op de naakte boddie's geschreven en in de waschkamer neergegooid en opgehooft. Kort voor den middag werden ze opgehaald in groote kuilen gegooid, kalk er over en klaar was het zaakje. Een menschenleven telde hier minder dan een korstje brood.

Geleidelijk werd het beter, meer voedsel, onderkleeren, (de meesten van ons hadden tot nu toe in den strengen winter zonder onderkleeren geloopt) en daardoor nam het sterfte-aantal steeds af.

Dan kwamen de Joden met al hun hebben en houden, kisten en kasten, ja zelfs groote verhuiswagens kwamen binnen gereden met hun spullen. Alles werd hun afgenomen en maanden later gingen zij (mannen, vrouwen en kinderen) uitgekleeft tot op een dun zebra-pakje of jurkje, op klompen, zonder ook maar een enkel stuk ondergoed of kousen op transport naar — Auswitz! — wij hebben ze nooit weer gezien!

De ergsten onder de SS waren Sturmbanführer Grünwald en Hauptsturmführer Schmielefski, Hauptscharführer Saathof en Meierhof, Unterscharführer Prengelmann en Golz en Weihe van de S.D.

In September 1944 werd het kamp geëvacueerd en werden wij naar Sachsenhausen gebracht, de meesten gingen later door over de Heinkelwerke naar Neuengamme. In Sachsenhausen het oude liedje, alleen hadden ze daar iets nieuws uitgevonden, men kon namelijk voor het kleinste en geringste vergrijp tegen de kampreglementen opgehangen worden. Het geheele kamp moest dan iederen keer bij zulk een feest aanwezig zijn, ook ik moest er verscheidene malen bij zijn.

Jehova heeft niet toegelaten, dat ook maar één van Zijn getuigen werd opgehangen en wat hebben wij niet allemaal gedaan, getuigenis geven, nabezoeken afleggen, geschriften naar binnen smokkelen, Bijbels lezen, samenkomsten houden, militair werk weigeren enz., voor al het hier beschrevene hadden wij de doodstraf kunnen krijgen, maar

Jehova heeft altijd Zijn belofte getrouw vervuld (Jeremia 1 : 19; Ps. 118 : 6; Rom. 8 : 31).

Verder ging iederen dag een gedeelte van de politieke gevangenen (voornamelijk Rijks Duitschers of Joden) naar de industriehof, waar zij ter dood gebracht werden door gas of door den kogel.

Totdat wij in den loop van den 19den en 20sten April op transport moesten, want de Russen dreigden het kamp Oraniënburg in bezit te nemen. Alles ging in colonnes van 500 naar het Noorden. Wij als Jehova's getuigen verlieten haast als laatsten het kamp, wat zooveel ellende had gezien en waar duizenden en nog eens duizenden op de gruwelijkste manier ter dood waren gebracht. Wat voor een oord van verschrikking was dit kamp geweest en nu moesten wij uit dit kamp vluchten.

Himmler had bevel gegeven, dat geen van de gevangenen levend in de handen der Russen, Engelschen of Amerikanen mochten vallen en dat wij op dien marsch afgemaakt zouden worden. Het grootste gedeelte van de menschen was ondervoed en moest nu op marsch zonder een kruimel eten.

Wij, Jehova's getuigen, hadden 2 wagens medegenomen, waar wij onze zieken opgeladen hadden en de sterkste broeders moesten trekken of duwen. We waren in het geheel met 213 mannen en 17 vrouwen, de eenigste colonne, die vrouwen met zich voerden.

De eersten, die aan de straat neergevallen waren, zagen wij al 200 tot 300 meter van het kamp en verder overal langs de straten mannen in hun zebepakjes door nekschoten afgemaakt, offers van het geluk, vrijheid en vrede brengend nationaal-socialisme. O, bloedstad (Nahum 3 : 1-3). Een beeld des waanzins. Wat was het einde van deze menschen, die op hun eigen kracht vertrouwend,

den strijd aangeboden hadden tegen dit ondiep? Afgemaakt, erger dan een stuk vee, lagen ze in hun bloed. Anderen, die zich nog op de been hielden, strompelden (de doodsangst keek hun uit de oogen) verder, zich afvragend, hoe lang nog en ook ik word als een wild beest afgemaakt! Allen, die dezen marsch overleefd hebben, zullen dit nooit vergeten.

Wij als Jehova's getuigen trokken overal door, overtuigd, dat geen van ons zou achterblijven en afgemaakt worden door de SS. Overtuigd, dat wij onder de bescherming Jehova's stonden (Ps. 91 : 1; 125 : 2; Deut. 33 : 27), opdat wij een getuigenis zouden zijn voor menschen en volken. — Ps. 106 : 8.

En ons geloof en vertrouwen is niet beschaamd geworden, met 230 menschen verlieten wij Oraniënburg en 180 km verder in Schwerin, waar de Amerikanen waren, zijn wij met 230 aangekomen. Wij waren zonder voedsel vertrokken en met 2 groote wagens proviand (niet gestolen) en nog 5 andere wagens met onze bagage plus paarden zijn we in Schwerin aangekomen. Ja, de Heere heeft groote dingen met ons gedaan, „dies zijn wij verblijd". Een harde en lange tijd van beproeving ligt achter ons, maar Jac. 1 : 2-4; Rom. 8 : 35-39, hebben getoond waarheid te zijn.

„Als de HEERE de gevangenen Zions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die droomen. Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de heidenen: de HEERE heeft groote dingen aan dezen gedaan. De HEERE heeft groote dingen bij ons gedaan; (dies) zijn wij verblijd... Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaïen. Die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en weenende; (maar) voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven". — Psalm 126. KARL KEMENA.

DE GROOTSTE BRUG VAN DE WERELD

Als de grootste brug ter wereld wordt de nieuwe brug over de Zambesi met een lengte van 3,62 km. aangezien, die na een bouwtijd van drie en een half jaar klaar gekomen is.

Bij het bouwen van deze brug, die een belangrijke plaats in het spoorwegnet van Britsch-Njassa inneemt, waren talloze technische moeilijkheden te overwinnen. Zoo moesten de 35 hoofdpilaren in het slijkerige rivierbed niet minder dan 36,6 m. diep geheid worden. Als een bijzonder succes werd het feit gevierd, dat er gedurende de drie en een half bouwjaren, dank zij de maatregelen die de bouwonderneming trof, geen enkel

geval van malaria onder de talrijke Engelse vakarbeiders zich voordeed.

1600 REVOLUTIES IN 2500 JAREN

Op het Sociologen-congres in Brussel stelde een Russische socioloog vast, dat er in de afgelopen 2525 jaren 1620 revoluties en opstanden geweest zijn. De meeste revoluties waren in de 8ste, 13de, 14de en 19de eeuw. De laatste 30 jaren van de 19de eeuw is de vreedzaamste periode in de wereldgeschiedenis. In de 20ste eeuw is het revolutiecijfer weer aanmerkelijk gestegen.

VOOR UW GEZONDHEID

„Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst des menschen.” - Psalm 104 : 14.

Zoolang als de menschheid bestaat, worden er kruiden gebruikt ter bestrijding en voorkoming van ziekten. Zonder twijfel is dit de natuurlijkste en vaak ook de doelmatigste wijze. Zij zijn tegenwoordig in den handel in de meest verschillende gebruiksvormen te verkrijgen, zooals thee, poeder, tinctuur, geest of spiritus, extract, sap, wijn, oliën, siropen, zalven en mengsels. Het drinken van kruidentheë is de gebruikelijkste. Volgens het gezegde: Voorkomen is beter dan genezen! is het aan te raden, dat iemand, die van zichzelf weet, dat hij een zwakke maag, een slechte spijsvertering of een ander gebrek heeft, waaruit de een of andere ziekte voort kan komen, in plaats van koffie of thee de een of andere kruidentheë gebruikt en daardoor erger kan voorkomen. Als hij aan de gewone thee gewend is, zal hij het in het begin niet lekker vinden, maar dat gaat gauw over en al spoedig zal hij aan de kruidentheë wennen en in een betere conditie zijn. Wij vinden het hier op zijn plaats enkele theesoorten aan te bevelen.

PEPERMUNT (MENTHA PIPERITA)

Men neme op 1 liter water 5 - 6 gr. pepermuntthee, dat is dus op een gewone theepot wat u met duim en twee vingers net pakken kunt. Als u de thee te sterk maakt, smaakt zij bitter en is niet meer lekker. Na vijf minuten trekken heeft U een heerlijke thee voor uw ontbijt en voor uw boterhammen. Deze thee heeft de volgende goede eigenschappen: de spijsvertering bevorderend door de traagheid der darmen op te heffen, maag- en zenuw-versterkend. U krijgt een gezond en frisch voorkomen. Bij onderlijfspijnen met melk klaar maken en zoo warm mogelijk drinken.

ECHE KAMILLE (MATICARIA CHAMOMILLA)

Wordt op dezelfde wijze bereid als pepermuntthee. Ook deze thee werkt maagversterkend, krampstillend en kalmeerend. Een uitstekend middel bij reumatische pijnen, kouvatten en bedorven maag. Wanneer men kiespijn heeft, als gevolg van verkoudheid, moet men overdag meermalen met warme thee spoelen. Als men een ontstoken oog heeft, is het uitwasschen met kamillewater een uitstekend middel.

INSPUITEN OF INENTEN?

Het is noodzakelijk, dat wij ten opzichte van het hier volgende, een duidelijk inzicht hebben, opdat wij niet de fouten der Farizeën en Schriftgeleerden doen, die van Jezus Christus het verwijt moesten hooren, opgeteekent in Matthéüs 9 : 13, 12 : 2—7: „Doch gaat heen en leert, wat het zij: Ik wil barmhartigheid, en niet offerande..... gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.” De Farizeën, godsdienstige menschen, waren de vijanden van Christus Jezus. Zij veroordeelden Hem, omdat Hij niet de fanatieke opvatting aangaande de Sabbatwet en de punktueele opvolging van hun inzettingen met hen deelde, maar een verstandiger meening er op nahield: „En Hij, hun antwoordende, zeide: „Wiens ezel of os van ulieden zal in eenen put vallen, en die hem niet terstond zal uittrekken op den dag des sabbats?” — Lucas 14 : 5.

Inenten en inspuiten is niet hetzelfde, er bestaat een groot verschil hierin. Inenten wordt op een gezond mensch toegepast, een mensch die niet met ziekte behebt, wiens bloed daarom gezond is. Hierdoor wordt het gezonde bloed verontreinigd met het een of ander serum. Serum, gebruikt bij inenten (vaccinatie is koe-pokstof en in Oosthoek's Encyclopaedie staat: „Koe-pokken, een besmettelijke, puistachtige huidziekte, welke bij runderen aan den uier en omgeving en vooral aan de tepels wordt waargenomen”). Deze vloeistof, vermengt met glycerine, afkomstig van een huidziekte, wordt bij de vaccinatie gebruikt. Welk *gezond mensch* wensch zijn gezond bloed door een dergelijke vloeistof te laten verontreinigen?

Inspuitingen worden echter op een *ziek* lichaam toegepast, op iemand, wiens bloed niet meer gezond is, maar door de een of andere ziekte verontreinigd of vergiftigd is. Vergif noemen wij datgene, wat voor het menschelijk lichaam schadelijk is. De ziektever-

wekker kan ook onder vergif gerekend worden. Door de inspuitingen in het reeds zieke bloed komt een tegenvergif in het bloed, dat voor een gezond mensch schadelijk zou zijn, maar in dit geval de schadelijke uitwerking van het eerste vergif (ziekteverwekker) bestrijdt. Het inspuiten heeft op het zieke lichaam geen nadeelige uitwerking. Integendeel, het is een hulp voor het lichaam en ondersteunt het in den strijd tegen de ziekte. Elk scheikundige zal kunnen bevestigen, dat een vergif door een tegenvergif onschadelijk gemaakt wordt en dat het tegenvergif dan ook onschadelijk wordt. Zoo gezien moeten wij inspuitingen als een ontgiftiging van het bloed beschouwen en het gevolg hiervan is dan ook meestal de genezing, tenminste als het eerste vergif (ziekte) het lichaam niet al te veel verstoord heeft.

Inspuitingen en medicijnen.

Bestaat er een verschil tusschen beiden bij het toepassen op het zieke lichaam? Tusschen inspuitingen en medicijnen bestaat er in dit opzicht in het geheel geen verschil. Bij inspuitingen komt het tegenvergif direct in het bloed, terwijl bij het gebruik van medicijnen dit eerst in de maag en van daar in het bloed terecht komt. Inspuitingen en medicijnen kunnen vergif zijn, vitamine of voedsel. Zij worden voor het zieke lichaam dienstbaar gemaakt tot bestrijding der ziekte, tot genezing en herstel, met de uiteindelijke bedoeling het leven te behouden.

Zoolang wij in deze oude wereld leven, waarin zoo vele ziekten bestaan, moeten wij alles doen om ons lichaam in den strijd tegen ziekten en vergiften te ondersteunen en te helpen. Dit doen wij door ons lichaam niet met het een of ander vergif te verontreinigen, zooals b.v. door het rooken, te overmatig eten en drinken, een tegennatuurlijke leefwijze of door vacci-

natie op een gezond lichaam. Wanneer het lichaam door de een of andere ziekte aangetast is, en men het ziekteverschijnsel en de doelmatige bestrijding hiervan niet kent, laat dan een geneeskundige bepalen, welke middelen en medicijnen hij gebruiken wil om u te helpen de ziekte te bestrijden.

Hoe is het nu met inspuitingen, die een tandarts of chirurg toedient ter verdooving? Iemand dien een kies getrokken werd zonder een plaatselijke verdooving, zou kunnen bevestigen dat dit met veel pijn gepaard ging. Hieruit blijkt, dat zoowel plaatselijke verdooving bij het trekken van kiezen of algeheele verdooving bij operaties een weldaad voor den mensch is en zich tot zegen voor hem uitwerkt. Vele operaties, waardoor duizenden menschen in het leven werden gehouden, zijn pas mogelijk gemaakt sedert deze inspuitingen tot verdooving bestaan. Een Hinterwalder, die niet door kan denken en alleen weet wat hem opa en opoe vertelden, komt op de gedachte de toepassing van verdooving af te keuren. In het concentratiekamp Vught moest een Jood een blinde-darm-operatie ondergaan. Omdat hij een Jood was mocht hij op aanwezig van de S.S. niet verdoofd worden. De pijn van dezen man tijdens de operatie was onbeschrijfelijk, terwijl de S.S.-beulen er bij stonden en een sadistische vreugde er aan hadden.

Een broeder had in het concentratiekamp Sachsenhausen diphterie. De broeders, die daar als dokters en verplegers werkzaam waren, twijfelden er aan, dat hij van deze ziekte zou genezen. Zij keken echter niet werkeloos toe totdat hij dood was, maar maakten inspuitingen met een tegenvergift, zoodat hij weer genas. Nooit kwam bij hen, die er veel meer wisten van ziekte en ziektebestrijding, de gedachte op, dat dit misschien niet mocht.

Nadat hij van diphterie eenigszins genezen was, kreeg hij een abces aan den hals, hij werd geopereerd,

maar van de operatie zelf wist hij niets af, want hij werd verdoofd. Kort na deze operatie kreeg hij een zenuwziekte, polineuritis. De broeders zeiden hem, deze ziekte verloopt zoo, dat het met de gezondheid steeds achteruit gaat, totdat een dieptetoestand bereikt is, waarbij de handen en de voeten stijf en zonder gevoel zijn en daarom niet gebruikt kunnen worden. De feiten hebben dit bewezen. Hij kreeg meer dan 60 inspuitingen Bedaxin ter bestrijding en genezing van deze ziekte. Volgens de ondervindingen duurde het verloop van deze ziekte op normale wijze een jaar, totdat men eenigszins genezen is. Wonder boven wonder was hij niet in een jaar, maar in een half jaar genezen.

Wij hebben in den laatsten tijd geleerd, dat Jehova ons zal helpen en beschermen. Hebben wij daarbij niet nog een andere gedachte geleerd? Er werd ons getoond dat *Jehova dan pas zal helpen*, wanneer *wij alles, wat in onze macht is te doen, of te laten doen, gedaan hebben*. Wanneer wij ons leven verliezen, doordat wij weigeren, inspuitingen te laten maken, dient zulks niet tot een getuigenis ter rechtvaardiging van Jehova's Naam. God heeft nooit bepalingen uitgevaardigd die het gebruik van medicijnen, inspuitingen of bloedtransfusie verbiedt. Het is een uitvinding van menschen, die gelijk de Farizeën Jehova's barmhartigheid en liefde buiten beschouwing laten. Jehova te dienen met geheel ons verstand betekent niet ons verstand uit te schakelen; vooral dan niet, als het om een menschenleven gaat, dat Jehova toegewijd en daarom heilig is.

Mogen wij steeds er aan denken, wat in Spreuken 2:10, 11 opgeteekend staat, waar wij lezen: „Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn, en de wetenschap voor uwe ziel zal liefelijk zijn; Zoo zal de *bedachtzaamheid* over u de wacht houden, de *verstandigheid* zal u behoeden.”

BESTAAT ER VOOR HET NATIONALI- TEITEN- EN RASSENVRAAGSTUK EEN IDEALE OPLOSSING?

Met het oog op 't nationale en rassenvraagstuk, dat in den laatsten tijd in het bijzonder op den voorgrond treedt, begroet men met vreugde de belofte der Heilige Schrift, dat eenmaal „alles onder één Hoofd tezamengebracht zal worden in Christus”. Wie dit erkend heeft, kan slechts medelijden gevoelen met de menschheid, omdat zij zoo verblind is geworden door den tegenstander Gods, tengevolge waarvan de menschen die tot het een of andere ras of tot de een of andere nationaliteit behooren, zich roemen, inplaats van in te zien, dat „er geen rechtvaardige is, ook niet één”, dat allen onvolmaakt zijn en dat de mensch in zijn tegenwoordigen staat, nog slechts een overblijfsel is van datgene, wat den eersten mensch aan lichamelijke en geestelijke volmaaktheid door Jehova gegeven werd. Zulk een erkenning ligt echter niet in

het belang van den „vorst dezer wereld”, want daaruit volgt immers de verdere erkenning, dat de mensch een Verlosser noodig heeft, om weer den weg tot Zijn Schepper terug te vinden. Daarom wakkert Satan steeds weer opnieuw het nationale en rassengevoel bij de menschen aan, door hen zoodoende omtrent de kennis van God en Zijn voornemen af te houden.

In het laatst van Juli 1934 vergaderde te Londen een internationaal congres van anthropologen en rassenonderzoekers, dat ondanks de aanwezigheid van een talrijke Duitse delegatie niet naliet, een beslist standpunt tegen het misbruiken der anthropologie voor politieke doeleinden, zooals dit in het „derde rijk” het geval was, in te nemen. Men vond het absurd, het noordelijke ras bijzondere eigenschappen toe te kennen en

protesteerde tegen zulk een bewuste verdraaiing van wetenschappelijk vastgestelde feiten. Niettegenstaande dit werkelijk prijzenswaardige en moedige innemen van hun standpunt, moet echter opgemerkt worden, dat het congres zelf een aanblik van niet geringe verwarring bood, omdat hier theorieën en zoogenaamde feiten ter sprake gebracht werden, die bij een mensch met een kennis omtrent den Bijbel een indruk moesten verwekken, dat de heeren der wetenschap er een genoegen in schijnen te hebben, van iets, wat zich met behulp van den Bijbel zeer eenvoudig laat verklaren, een moeilijk op te lossen probleem te maken.

De Heilige Schrift leert ons, dat de werkelijke stamvaders van het menschelijk geslacht de drie zonen van Noach — Sem, Cham en Japhet — zijn. Men beweert nu echter, dat deze leerstelling door het onderscheid in ras, dat het tegendeel van een gemeenschappelijke herkomst der menschen moet bewijzen, weerlegd wordt. Zulk een gevolgtrekking is echter geenszins gemotiveerd. Wij maken hierbij gebruik van het door de wetenschap erkende feit, dat het uiterlijk van den mensch, alsmede zijn huidskleur en lichaamsvorm, in sterke mate door de klieren beïnvloed worden, welke werkzaamheid wederom van het klimaat en van de voedingswijze afhangt.

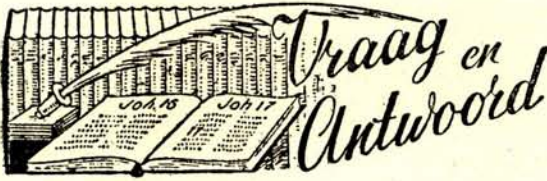
Als wij de sterke, plotselinge klimatologische veranderingen beschouwen, die na den zondvloed intraden, kunnen wij gemakkelijk begrijpen, dat onder de overlevenden, aangezien zij zulke groote veranderingen van het klimaat niet gewend waren, een klierziekte moest ontstaan. Op deze wijze moesten reeds gedurende één generatie groote veranderingen bij de menschen zijn ingetreden, die naderhand door overerving van blijvenden aard werden. Indien bijvoorbeeld één van de zonen van Noach neiging tot een ingevallen voorhoofd had, de andere tot dikke lippen enz., dan is dit ongetwijfeld op hun nakomelingen overgegaan; aangezien na den zondvloed het klimaat op de aarde zeer veranderlijk was, zoo moest ook zijn uitwerking op de werkzaamheid van de klieren bij de menschen, die mettertijd de verschillende deelen der aarde bevolkten, zeer verschillend zijn. Een niet geringe invloed oefende ook — zooals wij reeds opmerkten — de voedingswijze uit. Zooals bekend is, begon men pas na den

zondvloed vleesch te eten. Reeds altijd was en is ook nu nog de voedingswijze bij verscheidene volken geheel verschillend. Derhalve kan vanuit het standpunt der Heilige Schrift de theorie over den invloed van de klieren op het uiterlijk en den lichaamsbouw van den mensch, niet bestreden worden.

De bewering, dat het blanke ras edeler zou zijn dan alle anderen, is ongerijmd. De Japanners bijvoorbeeld beschouwen zich als de door de goden meest bevoorrechte natie. Volgens de meening van die volkeren, die de „edelmoedigheid” van het blanke ras zelf meer dan genoeg ondervonden hebben, kentekent den Europeaan een koude, scherpe gelaatsuitdrukking, die op wreedheid, onverdraagzaamheid en hebzucht wijzen. Inderdaad moeten ook onderzoekers, die gedurende langen tijd van hun vaderland verwijderd leefden, na hun terugkeer een afkeer van de gelaatsuitdrukking hunner landgenooten gekregen hebben. De Mongolen vinden zelfs, dat de blanken 'n bepaalden afstootenden reuk bij zich hebben; zij beweren dus hetzelfde wat wij van de negers beweren. De zoogenaamde hoogere afkomst van het blanke ras uit zich voorwaar wel in den tegenwoordigen chaos, die in het bijzonder in de landen van dit ras heerscht. Zou nu misschien het gele ras aan de beurt zijn, op den titel van het „edelste” ras der wereld aanspraak te maken?

Ongetwijfeld zouden de verschillende rassen en natiën steeds doorgaan onder elkander te wedijveren, indien niet door het ingrijpen van God een ommekeer tot stand gebracht zou worden. Het rassenonderscheid moet als iets abnormaliaals beschouwd worden, wat op zal houden, zoodra de boven aangevoerde belofte in vervulling zal gaan, namelijk dat „alles onder één Hoofd tezamengebracht zal worden in den Christus”. De menschheid zal dan tot den oorspronkelijken staat terugkeeren, waarbij onder de inwerking van een gelijkmatig, ideaal klimaat, dat op de geheele aarde zal heerschen, alsmede een volmaakte voedingswijze, alle abnormaliteiten van het uiterlijk en den lichaamsbouw van den mensch verdwijnen zullen. Derhalve zullen ook met betrekking tot de menschheid, die de zegeningen van het Koninkrijk Gods op aarde deelachtig zal worden, de woorden van Jezus in vervulling gaan: „Er zal één Herder en één kudde zijn”.

VRAAG OVER HEBREEN 11 : 35

„De vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding (weder) gekregen.....”

Antwoord: Ter verduidelijking halen wij eerst het volgende aan: Aan de werkelijke beteekenis van opstanding, als een ons in de Schrift gegeven belofte, wordt meest niet gedacht, gedeeltelijk omdat dit woord op zoo verschillende wijze gebruikt werd. Men spreekt van de opstanding van Lazarus, de opstanding van den jongeling te Naïn, de opstanding van het dochtertje van Jaïrus enz. en heeft hierbij dezelfde gedachte, alsof men spreekt over de opstanding, aan het begin van het duizendjarige rijk beloofd. Deze gedachte heeft het juiste begrip over dit onderwerp zeer verduisterd. Het is niet waar, dat Lazarus, en de anderen, boven aangehaald, weer zijn opgestaan, zij werden slechts opgewekt. Er is een groot verschil tusschen een ontwaken en een volledige opstanding uit den dood tot een volmaakt leven. Opwekken beteekent slechts om de machinerie van het leven weer aan den gang te brengen — ontwaken — en meer werd voor Lazarus, den jongeling van Naïn en het dochtertje van Jaïrus niet gedaan. Zij stonden nog altijd onder het doodsoordeel en ontvingen slechts een kleine verlenging van hun leven. Zij werden niet hersteld tot volmaakt leven.

Het in het Nieuwe Testament gebruikte woord „opstanding” is in alle gevallen afgeleid van het Grieksche „Anastasis”, behalve in Matth. 27 : 52, waar het van het Grieksche woord „egeris” is afgeleid en terecht met „opgewekt” vertaald is. Het woord „Anastasis”, hetwelk drie en veertig keer in het Nieuwe Testament gebruikt wordt, beteekent wederopstaan of wederoprichten. Het beteekent niet maar een herleven of een weer aan den gang brengen van de levensmachinerie, maar iets veel belangrijkers. Het wordt gebruikt als het tegenovergestelde van dood en als aanduiding van de bevrijding uit den dood. Het heeft de beteekenis van een herstelling, een wederopstaan tot den staat of toestand der volmaaktheid, waarin Adam werd geschapen.

Dit woord werd nimmer gebruikt in verband met het herleven of wederopwekken van dooden. Ook in Hebreë 11 : 35 wordt „Anastasis” met opstanding weergegeven. De algemeene opvatting omtrent de beteekenis van deze Schriftplaats schijnt te zijn, dat de apostel hier zinspeelt op twee vrouwen, welke zonen weder opgewekt werden; de één door den profeet Elia en de andere door den profeet Elisa (1 Kon. 17 : 17—23; 2 Kon. 4 : 18—37). Maar om de volgende reden kan deze opvatting en uitlegging niet de juiste zijn.

Ten eerste. Dit komt niet met de ware beteekenis van het woord „Anastasis” overeen, zooals het in de twee en veertig andere plaatsen van het Nieuwe Testament waarin het woord gebruikt wordt, toegepast is.

Ten tweede. Omdat een dergelijke uitlegging geenszins met de bewijsvoering van den apostel in

Hebr. 11 overeen komt. De apostel spreekt van oude getrouwen en over hun geloof aan God en in een toekomstige opstanding, welk geloof na de verheerlijking van de kerk beloofd zal worden, zooals in vers 40 wordt aangehaald. De „betere opstanding”, waarop zij hun hoop hadden gezet en welke het fundament van hun geloof was, is nog toekomstig, zooals in vers 39 wordt verklaard — „hebbende de belofte niet verkregen”, hebben zij de belooning nog niet ontvangen. De opwekking of herstelling van eenigen dezer ontslapenen was daarom niet de belooning, met die belofte, die zij begeerden. De apostel spreekt over Gideon, Barak, Samson, Jeftha, David, Samuël en de profeten, die in de kracht des Heeren en door hun geloof wonderen hebben verricht, in den dienst des Heeren hun leven op het spel gezet en in vele voorbeelden hebben geofferd.

De vrouwen in Israël hadden in dit opzicht minder gelegenheid en toch wilde de apostel ons toonen, dat de vrouwen, moeders en dochteren in Israël deelgenooten en metgezellen van hun echtgenooten, zonen en vaders waren, omdat hun geloof aan den Heere zoodanig was, dat zij met de mannen medegevoelden en medeleefden en daardoor bij deze twisten en offers verwickeld waren. Doordat zij hen tot trouw en volharding aanmoedigden en aanspoorden, werden zij metgezellen en deelgenooten van hen aan de offerande des geloofs. In het geloof zagen zij uit naar de toekomst, hoopten op en maakten zich een voorstelling van deze betere opstanding, die uiteindelijk allen verleend zal worden, die aan den Heere gelooven en Hem gehoorzamen. Door het geloof zagen zij de toekomst en ontvingen aldus hunne dooden, door de „opstanding” weder in het leven terug. Wie zal betwisten, dat het geloof van Abraham, toen hij gewillig zijn zoon Izaäk offerde God welgevallig was (Hebr. 11 : 17, 18) en het geloof dezer vrouwen, moeders en dochteren, in Israël, die volkomen den geest van de mannelijke vertegenwoordigers in het lijden, den strijd en de beproevingen deelden, den Heere eveneens welgevallig is geweest? Toont dit niet duidelijk aan, dat, wanneer zij de kracht van den man hadden gehad, zij eveneens moedig in den strijd en vol geloof en vertrouwen in de beproevingen van wreede bespottingen, geeselingen, boeien, gevangnissen en in het sterven waren geweest? Zulke vrouwen (waarschijnlijk waren maar weinigen evenals de mannen, die de apostel beschrijft), werden zonder twijfel door den Heere goedgekeurd en zullen ongetwijfeld een aandeel hebben aan de „betere opstanding”, die door den Heere voor deze getrouwen uit het verleden werd voorzien.

Vraag:

Wat is de verklaring van Lukas 17 : 11-19?

Antwoord:

Jezus had tien melaatschen genezen en één er van kwam terug tot Jezus en dankte Hem. Deze ééne behoorde tot de Samaritanen, die door de Joden gemeden werden. Dit feit geeft ons een verklaring hoe weinig menschen er zijn, die tegenover de geneezingbrengende boodschap van het Koninkrijk een dankbaar hart openbaren. Hoeveel menschen zijn er niet die het Koninkrijk wel zouden aannemen om hun hebzuchtig doel er

door te bereiken. Hoevelen uit de „Christenheid” roepen niet tot Christus Jezus: „Ontferm U onzer” en denken verder niet meer aan den Meester, Die hen den genezingsbrengenden weg naar het Koninkrijk geopend heeft. Evenals de negen mannen wil men gaarne het voordeel van Gods Koninkrijk aannemen, maar tevens op den ouden weg der zonde verder gaan. Een tiende deel van de gereinigden toonde zijn dankbaarheid tegenover den Heelmeester en slechts tegen het tiende deel zeide de Meester: „Uw geloof heeft u behouden.” Zijn geloof heeft hem dus rein gehouden; deze zal het goede van het Koninkrijk mogen smaken. De anderen hebben zich met ondankbaarheid bezoe-deld, hun ontbreken de goedkeurende woorden van den Heere: „Uw geloof heeft u behouden.”

In Jesaja 6 : 8-13 werd geprofeteerd, dat de boodschap verkondigd zal worden tot de steden verwoest zullen zijn, dus tot aan de „vreemde daad” des Heeren toe. Alsdan zal slechts het tiende deel des lands behouden worden. Dit wijst niet op het letterlijke tiende deel der aarde, maar op het volledige deel dergenen, die gelijk den Samaritaan hun dankbaarheid toonden en den Heere dienden. Het is het geloof dat hun behouden heeft en wat de wereld zal overwinnen. - 1 Johannes 5 : 4,5.

Nu is melaatschheid geen ziekte die op eenige bijzondere overtreding van het schepsel wijst, het is het gevolg van Adams zonde. Christus Jezus gebod alle tien naar den priester te gaan en zich te vertoonen. Deze offerde dan een verzoenend offer, waardoor zij, na de voorwaarden der wet voldaan te hebben, weer als reine menschen in de woonsteden van het volk toegelaten werden. (Zie hierover Leviticus de hoofdstukken 13 en 14). Dit had voor allen het bewijs moeten vormen, dat Christus Jezus het tegenbeeldige schuldoffer is, dat de melaatschheid wegneemt. Doch de negen, die slechts de wet naar den letter wilden nakomen, gaven op de werkelijke oorzaak van hun genezing verder geen acht meer. Die ééne echter was niet eens een Jood, het was een Samaritaan.

Op een andere plaats toonde Christus aan, dat de niet-Israëlitische verachte Samaritanen veel meer geloof in God hadden dan de Joden zelf. Zoo werd dan ook in de gelijkenis van den „armen Lazarus vertroost” getoond, dat de gunst Gods van de Joodsche natie weggenomen en op een ander volk uit de natiën overging. Toen later de getuige Filippus in Samaria van huis tot huis getuigenis gaf, werd er een groep van Jehova's getuigen gevormd. Het verachte, dat niets is in de wereld, dat heeft God uitverkoren en van de melaatschheid der zondige onreinheid genezen. Dezen nu gaan, gelijk de dankbare Samaritaan, heen en verkondigen de heerlijke daden van den grooten Heelmeester en verheerlijken zodoende den Naam van Zijn Vader en de oprichting van de genezingsbrengende Theocratie.

Vraag:

1. Indien men met Jehova's getuigen instemt, mag men dan lid van een of ander kerkgenootschap zijn?
2. Mag zoo iemand lid zijn van de vrijmetselaarsloge, daar die loge den strijd aanbindt tegen al wat laag en gemeen is en wier hoofddoel gericht is tegen de Roomsche-Katholieke Hierarchie?
3. Hoe staat de Bijbel tegenover de theosofische beweging?
4. Kan iemand die kapitaal bezit, een getuige Jehova's zijn?
5. Hoe staat de Bijbel tegenover de astrologie?

Antwoord:

De antwoorden op deze vragen kunnen gemakkelijk samengevat worden. Voor een getuige Jehova's is er slechts één waarheid, en dat is de zuivere en onvervalschte leerstelling van den Bijbel zonder menschelijke dogma's en uitleggingen, met andere woorden zonder godsdienst. Daarom kan een getuige Jehova's niet tot een gemeenschap, een kerk of een beweging behooren, waarin godsdienst bedreven wordt, of waarvan de leerstellingen op menschelijke opvattingen berusten. Het maakt geenerlei verschil uit, of deze organisaties met of zonder Bijbel werken. Een menschelijke uitlegging van den Bijbel is evenals een lastering van God, een verwerpen van den Bijbel.

De waarheid dient God alleen. Alle godsdienstige gemeenschappen dienen ook de instelling dezer wereld. Men kan bijvoorbeeld tegelijkertijd Katholiek en Nationaal Socialist, Protestant of vrijmetselaar zijn. Men kan tot de Gereformeerde kerk behooren en tegelijkertijd aan het spiritisme, de theosofie of de astrologie doen. Doch als een getuige Jehova's verkondigt men slechts de waarheid van den Bijbel en heeft men alle godsdienstige organisaties, hoe zij ook mogen heeten, den rug toegekeerd, zooals geschreven staat: „Gaaf uit van haar, Mijn volk; opdat gij aan hare zonden geene gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt. Want hare zonden zijn (de eene op de andere) gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongerechtigheden gedachtig geworden.” - Operb. 18: 4,5 (Zie ook de brochure „Genezing” van Rechter J. F. Rutherford).

De leerstelling van de theosofie en de astrologie zijn gemakkelijk met den Bijbel te weerleggen en zijn ook reeds in de bladzijden van ons tijdschrift weerlegd. Doch vele theosofen en astrologen loochenen geheel en al de autoriteit van den Bijbel, alhoewel zij eenige Schriftplaatsen aannemen en deze met hun eigen leerstellingen trachten te bewijzen. De Bijbel in zijn geheel erkennen zij niet als Gods Woord. Dat de vrijmetselaars of een andere organisatie welke godsdienst uitoefent, de Katholieke kerk bestrijden, wil niets zeggen. De Roomsche-Katholieke Hierarchie is een machtige politieke organisatie, en heeft als zoodanig haar tegenstanders. Het on-Bijbelsche en daarom onware van haar leerstellingen wordt alleen door degenen blootgelegd, die de waarheid van den Bijbel vertegenwoordigen, namelijk door Jehova's getuigen.

Op vraag 4 zouden wij met den Heere Jezus willen antwoorden: „Voorwaar, Ik zeg u, dat een rijke bezwaarlijk in het Koninkrijk der hemelen zal ingaan” (Matth 19 : 23). Hiermede wordt echter niet gezegd, dat geen rijke in het Koninkrijk Gods kan ingaan. De waarheid wordt op de geheele aarde aan armen en rijken verkondigd, en een ieder, die oprecht van hart is, kan haar aannemen, en kan, indien hij God boven alles liefheeft en zijn naaste als zichzelf, een getuige Jehova's worden. Evenals de wet Gods den weg van een ieder der Zijnen bepaalt, zoo wordt deze van een kapitaalkrachtig getuige Jehova's natuurlijk ook bepaald. Hij zal zijn kapitaal, evenals een ander die weinig bezit, zooveel mogelijk in den dienst des Allerhoogsten stellen. Jehova behooren alle schatten der aarde toe, en Hij heeft ons geld niet noodig. Het is echter ons voorrecht, Hem met alles, wat wij zijn en hebben, te dienen, want er staat geschreven: „En een iegelijk, wien veel gegeven is, van dien zal veel ge-eischt worden.” - Lucas 12 : 48.